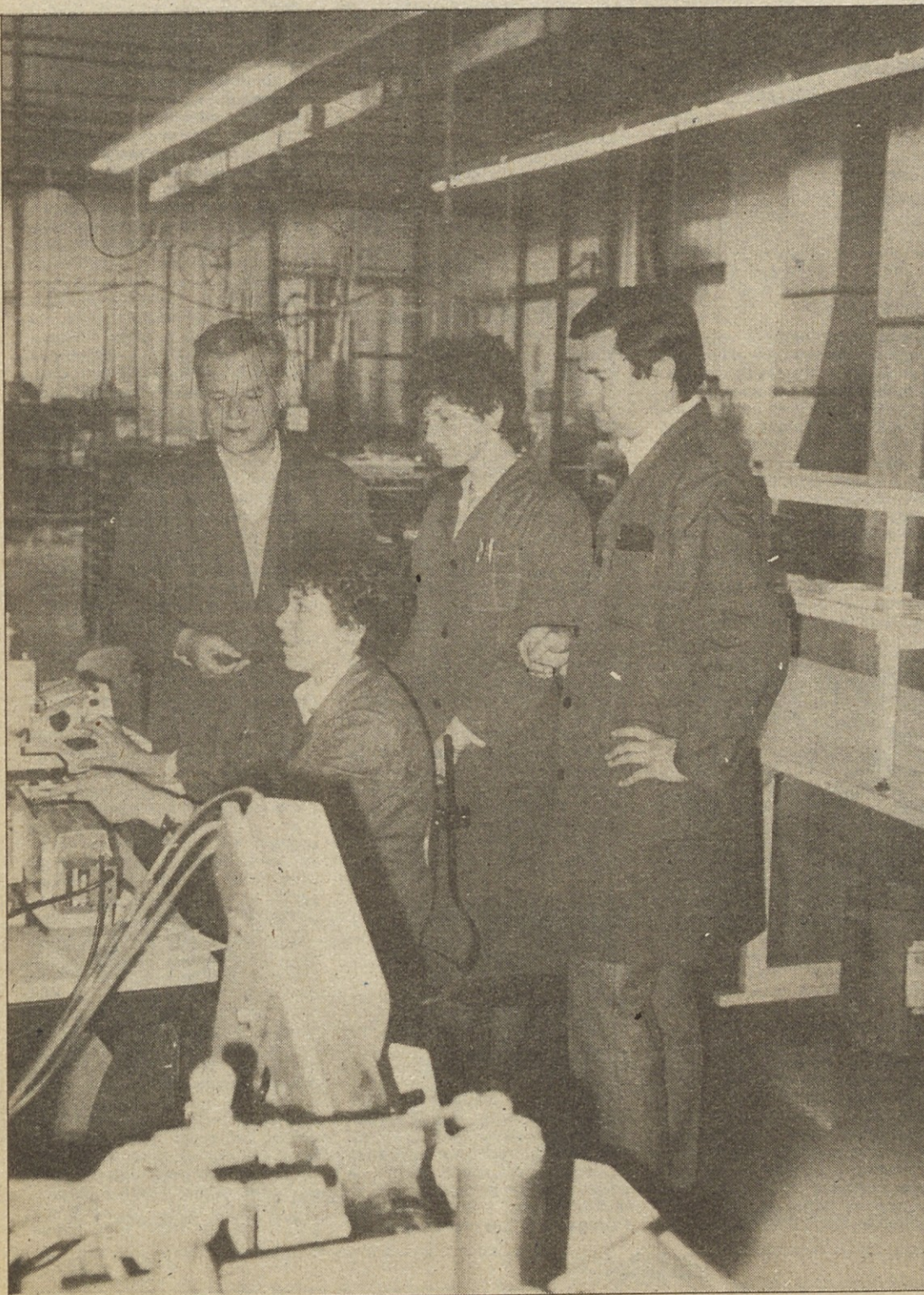

Iskra

Med letošnjimi Kidričevimi nagrajenci za izume in tehnične izboljšave je tudi skupina strokovnjakov Iskre IEZE iz Žužemberka, ki so ob sodelovanju s strokovnjaki IJS prejeli nagrado za razvoj in uvedbo postopka za izdelavo večplastnih kondenzatorjev (foto: Irena Stok)

Maj '85

Pričujoča številka nosi datum 27. april, to je dan obletnice ustanovitve Osvoobodilne fronte slovenskega naroda, ki je v oboroženem odporu med vojno pod vodstvom Komunistične partije Slovenije odigrala najpomembnejšo vlogo v našem narodnoosvobodilnem boju in revoluciji ter kot zares enotna fronta vseh svobodoljubnih Slovencev pripeljala slovenski narod do zmage in sedanje socialistične samoupravne družbene ureditve.

Nekaj dni za obletnico OF praznujemo prvi maj, mednarodni delavski praznik in seveda tudi naš praznik. Letos ga bomo praznovali vsekakor skromneje, manj bučno in vzneseno, predvsem pa stabilizacijsko. Zato je tudi naše letošnje prvomajsko obeležje našega glasila naravnano malce drugače: posvečeno je našim razvojnikom in inovatorjem, ljudem, ki s svojim znanjem bogatijo Iskro, ljudem, Iskrašem, ki so prejeli za svoje znanje najrazličnejša priznanja in nagrade, od Kidričevih nagrad do občinskih priznanj.

In končno, 4. maja se bomo spomnili obletnice smrti našega Tita, od katere je letos minilo že polnih pet let. Ko se spominjamo našega velikega voditelja, se šele v vsej jasnosti zavedamo, kaj smo bili izgubili z njim, kajti šele sedanji hudi časi in najrazličnejše stiske nam najbolje kažejo, kakšna praznina je ostala med nami za njim in še kako potrebna bi nam bila zdaj in ta hip njegova veličina, modrost in izkušnje, ki bi nam vsekakor hitreje in lažje pomagale iz težav, ki ne pestijo danes samo nas, temveč celoten planet Zemljo.

D. Ž.

Nagrade in priznanja našemu znanju

(Nadaljevanje s 3. strani)

velikoserijske proizvodnje. Težav pa s tem še ni bilo konec, saj je potrebna velika pazljivost, nenehno prilagajanje materiala in procesov. V redni proizvodnji se stalno srečujejo z odstopanjem parametrov vhodnih materialov, tako pri keramiki, kot metalnih pastah. Vsaka najmanjša nepazljivost v tehnološkem procesu ima za posledico nekvalitetne, oz. neuporabne izdelke. Strokovni nadzor in popolna tehnološka disciplina vseh zaposlenih, razvijalcev, tehnologov in konstruktorjev, ki delajo na proizvodnji MLC je njihova vsakdanja dolžnost. Nagrade, ki so jih prejeli, obeležujejo le zaključek neke faze. Veliko dela teh še čaka, tako v analizi in raziskavah materialov, povenitve proizvodnje in nadaljnjem izpopolnjevanju MLC. Vsi pa so veseli priznanj, ki jim potrjujejo občutek, da so koristno zastavili napore in, da je pot, ki so si jo izbrali, prava.

Zmago Stadler: Poudariti moram, da sem kot raziskovalec najbolj zadovoljen takrat, ko nam uspe naše razvojno delo konkretizirati v proizvodnji. Nagrada mi pomeni tako potrditev vloženih naporov v razvoj večplastnega kondenzatorja. Z osnovnim laboratorijskim delom smo pričeli že leta 1977. Na Inštitutu smo opravili vse potrebne laboratorijske faze, to je osnovne študije materialov in principielni postopek izdelave čipa. Pilotska proizvodnja je stekla v Žužemberku leta 1980, vodili pa so jo strokovnjaki, ki so si pri nas ob naj-sodobnejši opremi nabirali potrebne izkušnje. Medsebojno sodelovanje je torej rodilo izjemne rezultate, saj je večplastni kondenzator v celoti plod domačega znanja, ki bi ga sicer Iskra morala kupiti v tujini.

Josip Puh: Nagrado gledam kot priznanje nam vsem, kot dokaz izredno uspešnega teamskega dela. Mi delavci Inštituta Jožef Stefan

in strokovnjaki iz TOZD KEKO smo z izjemno angažiranim delom dokazali, kako lahko prideš do res vrhunskih rezultatov. Lahko bi rekli, da pomeni naše izmenjavanje znanja in praktičnih izkušenj res vzoren primer povezave med raziskovalnimi institucijami in industrijo.

Pri razvoju večplastnih kondenzatorjev sem sodeloval od začetka, hkrati sem mentorsko usmerjal strokovnjake, ki nadaljujejo z delom v proizvodnji. Po izobrazbi sem sicer dipl. ing. kemije, imam pa precej tehnične žilice, zato sem z veseljem konstruiral tudi del opreme, ki smo jo uporabljali v laboratoriju za ta projekt.

Glede na dolgoročno zastavljene cilje povezovanja IJS z Iskro imamo v načrtu še nadaljevanje razvojnega dela na večplastnih kondenzatorjih, reševali pa bomo tudi druge naloge, ki jih postavljajo pred nas trendi v elektroniki, s področja tehnične keramike.

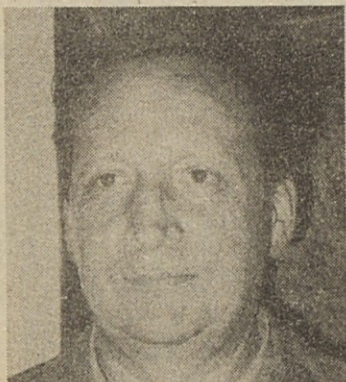

Peter Bavdek

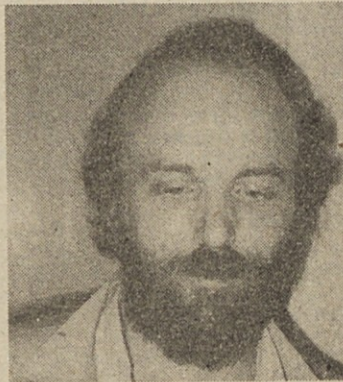
Občinska priznanja za znanstveno-raziskovalno delo

V ponedeljek, 22. aprila, so v prostorih Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani podelili letošnje nagrade Občinske raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Vič—Rudnik za najboljše dosežke v raziskovalni dejavnosti na

območju občine. Na predlog Iskre IEZE, TOZD SEM so podelili štiri nagrade delavcem Iskre in sicer Darku Zupančiču, Ludviku Veharju, Jožetu Žitku in Alojzu Koblarju.

Jože Žitko in Darko Zupančič sta prejela občinsko nagrado za »spemembo pri obdelavi ohišja filtra F5 in F10. Darko Zupančič pa je še posebej prejel nagrado za »obojestransko rezkanje gredi za preklopnike«.

Ludvik Vehar je prejel priznanje za »vezanje trofaznih jeder«.

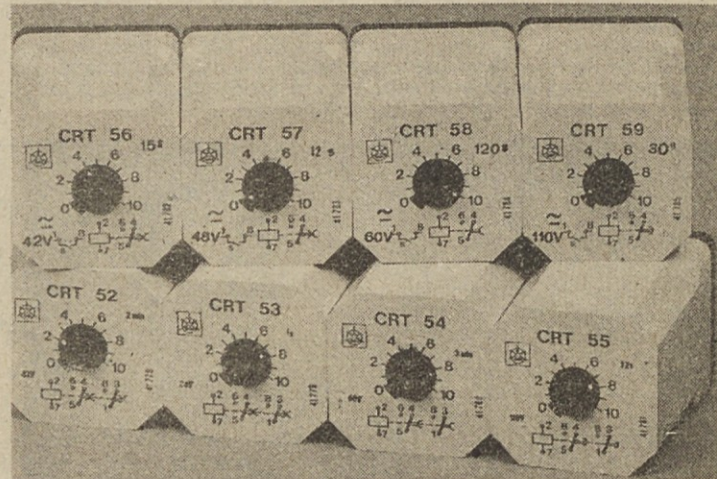
Nagrada je pripadla tudi Alojzu Koblarju za »pripravo za natisovanje plastičnih varovalk.«

»Inovacije za stabilizacijo 1985«

Ljubljanska banka — Združena banka, Raziskovalna skupnost Slovenije in zadnja štiri leta tudi Gospodarska zbornica Slovenije so doslej pripravile že 8 razstav domačih inovacij — dosežkov usmerjenega raziskovalnega dela, kot rezultat predhodnih raziskovalnih dosežkov, ki so jih uspešno prenesli v proizvodnjo, oz. druge razvojne procese naše družbe.

Na letošnji razstavi so poleg inovacij, sofinanciranih s strani temeljnih bank, prikazali tudi nekatere izume in tehnične izboljšave, za katere so avtorji kandidirali in mnogi med njimi tudi prejeli priznanja, oz. nagrade Sklada Borisa Kidriča.

Med 59 razstavljenimi inovacijami se je z dvema: modularni mikroročunalniški sistem TI-30 in miniaturni časovni releji CRT-5 predstavila tudi Iskra, oz. njena delovna organizacija Avtomatika.

Miniaturni časovni releji CRT-5

GRADIVO PRIPRAVILI
BORIS ČERIN, ŠPELA DIETRICH IN IRENA STOK

Slovenska skupščina o položaju v Telematiki

Zbor združenega dela slovenske skupščine poudarja, da je potrebno čimprej začeti z izdelavo sanacijskega programa za trajno odpravo motenj v kranjski Telematiki, pri tem pa posebno skrb posvetiti kakovosti proizvodov in tehnično-tehnološkemu razvoju. V odpravo motenj se mora v večji meri vključiti celotna sestavljena organizacija združenega dela Iskra.

Na seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije v sredo, 17. aprila so delegati v okviru obširnega dnevnega reda med drugim razpravljali tudi o nekritih izgubah po zaključnih računih za minulo leto in možnostih za njihovo pokritje ter o letošnjem gospodarjenju tistih, ki so imeli izgubo. Po mnenju delegatov je zlasti zaskrbljujoče to, da so se med izgubarji pojavile nove, do nedavnega uspešne delovne organizacije, med njimi tudi Iskrina Telematika. Ob tem so poudarili, da mora ta kranjski Iskrin kolektiv takoj začeti

z izdelavo sanacijskega programa, ki naj bi trajno odpravil nastale motnje. Pri tem pa mora, kot so poudarili, svojo vlogo odigrati tudi SOZD Iskra.

Na zasedanju so poudarili, da je pri tem pokrivanju vseh nekritih izgub v Telematiki pomembno vlogo odigrala Iskra banka. V zvezi z razvojno perspektivo tega kolektiva so menili, da noben še tako dober sanacijski program ne more biti uresničen, če bodo strokovni kadri odhajali. Ta problem se izrazito kaže prav v Telematiki, kjer prihaja do večjega odliva strokov-

njakov v druge delovne organizacije, največ v Iskrine. Kljub temu, da so na ravni SOZD Iskra sprejeli priporočilo, naj med delovnimi organizacijami Iskre ne bi bilo prezemanja kadrov, se nekatere DO obnašajo drugače. V zvezi s predvidenimi ukrepi za odpravo vzrokov in posledic za izgube so delegati menili, da gre do aktivnosti v Telematiki v smeri optimizacije določenih proizvodnih programov, pridobivanja kvalifitnih sredstev, izboljšanja učinkovitosti nabavne službe, prestrukturiranja proizvodnih programov in urejevanja oseb-

nih dohodkov. Še posebej pomembno je, da bo Telematika izboljšala devizno bilanco.

O gospodarjenju Telematike v letošnjem letu, je bilo na seji rečeno, da ima ta naš kolektiv še naprej težave z oskrbo z domačimi in predvsem uvoženimi reprodukcijskimi materiali. Nadaljuje se tudi fluktuacija kadrov z višjo in visoko izobrazbo. Kljub temu je Telematika uspela povečati obseg proizvodnje za skoraj četrtino in za skoraj polovico preseči načrtovani izvoz. Z sklenjene pogodbe za izvoz in za domačo prodajo obetajo Telematiki doseganje boljših rezultatov, je bilo med drugim rečeno na nedavni seji ZSD Slovenske skupščine.

Lado Drobez

Iskra v Hannoveru Sejem sejmov

Največji sejem na svetu je tudi letos sestavljalo 10 samostojnih sejmov. V 24 dvoranah se je na 330.000 m² predstavilo 6.600 razstavljalcev iz 50 držav. V osmih dneh si je sejem s 37-letno tradicijo ogledalo približno 800.000 obiskovalcev z vsega sveta. Iskra se je udeležila dveh sejmov: računalništva in elektrotehnike.

V Hannoveru so v sredo zaprli največji sejem na svetu, ali kot mu opravičeno pravijo Sejem sejmov. V dneh od 17. do 24. aprila si je dosežke nad 6.600 razstavljalcev s skoraj vsega sveta ogledalo več kot trideset milijona obiskovalcev — in imeli so kaj videti. Ob tem pa je treba takoj dodati, da bi obiskovalec potreboval za podrobnejši ogled več kot teden dni. Morda samo podatek: od enega do drugega konca sejmišča je skoraj ura hoje, razstavljalci pa se predstavljajo kar v 24 velikanskih dvoranah, med katerimi je ena tudi največji razstavni objekt na svetu. Skratka: deset sejmov »na kupu« je več kot veličastnih.

Iskra se je predstavila na dveh prireditvah — tako imenovanem CeBIT in Elektrotehniškem sejmu.

Na CeBIT, mednarodnem sejmu računalništva so v dvorani I. razstavljali Delta, Elektrozveze in delno Telematika. Delta je razstavila računalnik Delta 800 z dvema programskima rešitvama, ISEZ je razstavil ročno monokanalno UKV postajo, večkanalni digitalni telefonski multipleks in novi izdelek Base band modem za prenos podatkov. Na tej prvi stojnici so si številni obiskovalci z zanimanjem ogledali tudi znani Iskrin telefon ETA 80, skonstruiran po zamisli oblikovalca Davorina Savnika.

Iskrina predstavnica na stojnici — vodja Jure Kozina in Tugomir Borina sta stojnico izredno ugodno ocenila in pohvalila delo fantov iz Marketinga Iskre Commerce.

Skupno je na CeBIT sodelovalo kar 1.300 izdelovalcev računalniške opreme.

Iskrina osrednja stojnica pa je bila na Mednarodnem sejmu elektrotehnike v prvem nadstropju dvorane XII. Ni je bilo težko najti, saj je bila kljub diskretnosti dovolj upadljiva, tako po obliki, kot po vsebini. Vhod v notranji del stojnice sta vsak na eni strani krasila Iskrina nagrajenca s prav tako hannoverske prireditve Die gute

Industrieform — Dobra industrijska oblika. Na desni strani se je predstavil telefon ETA 80, ki je nagrado prejel pred leti, na levi pa novi, letošnji nagrajenec — osciloskop, delo kranjskega industrijskega oblikovalca Ljubana Klojčnika. Letos smo na stojnici razstavili manj izdelkov kot minula leta, saj so se snovalci Iskrinega razs-

tavnega prostora odločili predvsem za tiste izdelke, ki so na zahodnoevropskem in seveda nemškem tržišču bolj zanimivi, to pa so trenutno številni instrumenti, različni novi profesionalni elektromotorji, čipi, večplastni keramični upori itd. Ker je na tem sejmu vsako leto neka država gost, tokrat je bila to Turčija, smo tudi na naši stojnici predstavili Iskrine tržne uspehe v tej deželi.

Sejem sejmov v Hannoveru je spremljalo tudi ven različnih prireditev, toda o tem več prihodnjič.

Lado Drobez

Obisk delovne skupine SOZD Iskra v TOZD Montaža Spodnja Idrija Trdo delo se obrestuje — do leta 1990 predvidoma

Obiskov v tovarnah, kakršna je spodnejdrijska Montaža, delovna skupina SOZD Iskra ne beleži veliko — kolektiva, ki bi se tako hitro razvijal, ki bi pri svojem delu vsem težavam navkljub dosegal tako dobre rezultate v Iskri ni veliko. Obisk v četrtek, 18. aprila, je bil vsekakor svojevrstno doživetje. Iz skromnih začetkov tovarne, ki je nastala iz obrata tovarne elektromotorjev iz Železnikov leta 1971, je nastala sodobna, dobro opremljena tovarna elektromotorjev, ki se kot pomemben proizvajalec uveljavlja tudi v svetovnem okolju. Še več — proizvodnja kompresorskih elektromotorjev je dosegla že tako velik obseg, da v Spodnji Idriji izdelani tovrstni elektromotorji predstavljajo kar 3% svetovne proizvodnje.

Obrat tovarne elektromotorjev iz Železnikov v Spodnji Idriji je pričel z delom kot TOZD leta 1974, ustanovljen pa je bil tri leta prej. Prva leta obstoja te temeljne organizacije vsekakor niso dala slutiti prihodnosti, ki je medtem že postala sedanost. Na začetku je bilo zaposlenih 70 delavcev, po večini žensk, danes pa je v Montaži zaposlenih že prek 800 delavcev. Vendar pa rast obsega proizvodnje in števila zaposlenih ni napredovala enakomerno, temveč je tovarna pričevala strmo rasti šele po letu 1980. To leto predstavlja tudi obračun s preteklostjo, ki so jo predstavljale rdeče številke v poslovnih rezultatih, stagniranje, malodušje v kolektivu, v katerega je le redkokdó še zaupal. Leta 1980 je bila odprta nova proizvodna hala, v katero so namestili sodobne stroje za proizvodnjo kompresorskih elektromotorjev, za delo je zagrabila nova vodilna ekipa, hiter razvoj se je pričel.

Kaj se je dogajalo v zadnjih petih letih, najlepše prikažejo statistični podatki. Leta 1980 je vrednost proizvodnje po stalnih planskih cenah predstavljala na zaposlenega 775 milijonov dinarjev, leta 1984 pa že 1.224 milijonov dinarjev. Produktivnost je do letošnjega leta zrastle za 65%, število zaposlenih leta 1980 je bilo 379, lani že 750, letos pa nameravajo doseči tisoč zaposlenih. Število zaposlenih naj bi torej v petletnem obdobju naraslo z indeksom 264, število režijskih delavcev pa je raslo počasneje, petletni indeks dosega komaj 230. Kvaliteten porast števila zaposlenih ilustrira tudi delež režijskih delavcev, ki je leta 1980 predstavljal 36,9% vseh zaposlenih, letos pa le še 32,1%. Ob tem podatku je treba pripisati, da štejejo med režijske delavce tudi delovodje orodjarne itd., kar dejansko pomeni, da je

V TOZD Montaža namenjajo precejšnjo skrb tudi humanizaciji delovnega okolja. V livarni aluminija, kjer so bili še pred letom dni zadimljeno ozračje, smrad, škodljivi plini itd. nekaj vsakdanjega, danes v izjemo nekoliko višje temperature ni razlik od ostalih delovnih prostorov. Skrb za zdravo delovno okolje pa je seveda naložba, ki se obrestuje.

delež režijskih delavcev pravzaprav nižji. Danes v Montaži tudi ugotavljajo, da so ti delavci produktivnejši, kot so bili pred petimi leti.

Montaža — ime ki ne ustreza več

Ugotovitev delovne skupine SOZD Iskra, da ime spodnejdrijske Iskre pravzaprav ne ustreza več, je vsekakor na mestu. Proizvodnja, kakršna je tekla v ne dosti obetajočem obratu pred desetletjem, nima z današnjo, razen po programski plati nič skupnega. Odločna usmeritev te tovarne, da se uvrsti med vodilne svetovne proizvajalce v svojem segmentu elektromotorske proizvodnje, je že obrodila rezultate. Tovarna ima

solidno proizvodno opremo, v teku je opremljanje potrebnih laboratorijev za razvojno delo, službe, potrebne za nemoteno funkcioniranje proizvodnje več kot 5 milijonov elektromotorjev letno, delujejo. Cilji tovarne, da do leta 1990 poveča izvoz za 20 milijonov \$ letno, še malo niso preprosti. Leta 1982 so, na primer, izvozili za 6 milijonov \$ izdelkov, leto pozneje že 9, lani pa že nekaj manj kot 12 milijonov \$. Načrt za letošnje leto predvideva dodatne 3 milijone večji izvoz tako, da bi dosegli že 15 milijonov \$ iztržka od izvoza. Ta rast izvoza ima pomembno podlago v uspešnem sodelovanju z dansko firmo Danfoss, s katero je spodnejdrijska Montaža sklenila pogodbo o dolgoročni proizvodni kooperaciji. Po tej pogodbi, v katero se je vključilo tudi Gorenje, Iskra nad-

omešča 60 milijonov DM uvoza letno. Letni izvoz na osnovi tega sodelovanja pa dosega 24 milijonov DM. Poleg izvoza na osnovi kooperacijske pogodbe pa Montaža kar 40 — 45% celotne proizvodnje izvozi neposredno in sicer v države zahodne Evrope, Skandinavije, v Severno Ameriko.

Nagla rast proizvodnje, izvoza in vseh ostalih zahtev, pa seveda terja tudi večje število zaposlenih. Z ključnim pridobivanjem novih sodelavcev tovarna načrtov nikakor ne bi mogla uresničevati, zato veliko pozornost posvečajo kadrovske politiki in v okviru tega še posebej štipendiranju. Vsako leto tako razpišejo 50 novih štipendij, skupno pa imajo danes že 150 štipendistov. Kolektiv, ki se je v zadnjih petih letih zelo naglo razvijal, je danes star v poprečju 27 let. Ta podatek in dejstvo, da so spodnejdrijski Iskraši za dobro delo učinkovito motivirani, vzbuja upanje v perspektivno bodočnost. Ob obisku delovne skupine je bila s tem v zvezi pomembna ugotovitev, da niso osebni dohodki glavna spodbuda za dobro delo, saj ne odstopajo bistveno od poprečij občine, oz. Iskre, temveč vzpodbujajo predvsem doseženi rezultati dela. Zato v Montaži nikoli ni težko pridobiti delavce za delo izven rednega delovnega časa, v sobotah, nedeljah, ali ponoči. To velja ne le za matično tovarno v Spodnji Idriji, temveč tudi za obrate na Vrhniki, v Hotedrščici in v Postojni.

Letos več kot 5 milijonov elektromotorjev

Letošnji gospodarski načrt spodnejdrijske Iskre predvideva proizvodnjo 5,131 milijona elektromotorjev, kar je največ doslej. Največ nameravajo izdelati kompresorskih elektromotorjev pa asinhronskih, kolektorskih in črpalk za pralne stroje. Število zaposlenih naj bi v letošnjem letu prvič presegle tisoč. To bi pomenilo znatno rast (več kot tretjino v primerjavi z letom 1984), vendar jo povečana proizvodnja opravičuje.

Predvideni načrti pa so v tesni povezavi z dobro tekočo proizvodnjo, ta pa je seveda največ odvisna od rednih dobav reprodukcijskih materialov. Prav pomanjkanje reprodromateriala, zlasti bakrene lakirane žice, pločevine in

Razgovori med obiskom delovne skupine SOZD Iskra v TOZD Montaža.

20 milijonov dolarjev izvoza na leto

aluminija, je bilo lani na prvem mestu med razlogi za nedoseganje proizvodnega načrta. Lani je primanjkovalo tudi delovne sile — vse to pa so razlogi, ki bi lahko tudi danes ogrozili doseganje načrtovanih ciljev. Ze lani so domala ves baker, oz. bakreno lakirano žico, v eni, ali drugi obliki bili prisiljeni uvažati, verjetno tudi letos ne bo dosti drugače. Uvažanje reprodukcijskih materialov pa je tudi gospodarno, saj so tuji materiali cenejši od domačih. Cene reprodukcijskih materialov so ključnega pomena

zelo hitra rast tovarne, solidna poslovna uspešnost temeljne organizacije pa dokazuje, da so bile doseganje investicije smotrne. V letih od 1980 do 1983 se je celotni prihodek povečal z indeksom 807, dohodek z indeksom 742, dohodek na zaposlenega pa je porastel 4,5 krat. Lani je celotni prihodek za 90% presegel prihodek iz leta 1983, dohodek na zaposlenega pa je bil za 53% višji. Še pomembnejši pa so rezultati, ki so jih v zadnjih letih dosegli pri izvozu in to izključno na konvertibilno področje. Leta 1980

Razgovora ob obisku delovne skupine SOZD Iskra v TOZD Montaža, Spodnja Idrija, so se udeležili:

direktor TOZD **Edvard Svetlik**, vodja nabave **Franci Zajc**, vodja tehničnega sektorja **Rafael Kogej**, vodja razvoja **Miloš Šturm**, vodja finančnega sektorja **Miro Gnezda**, predsednik IO OO sindikata **Ivan Menard**, sekretar OO ZK **Milan Bizjak**, namestnik sekretarja OO ZK **Ljubo Likar**, predsednica OO ZSMS **Nadja Didič**, člana delavskega sveta TOZD **Lilijana Šinkovec** in **Bojan Lazar** ter strokovni sodelavci **Lojzka Štucin**, **Daniilo Jež** in **Drago Balazič**. S strani DO Iskra Široka potrošnja so prisostvovali: predsednik delavskega sveta DO **Igor Gruden**, glavni direktor DO **Miro Krek**, predsednik koordinacijskega odbora sindikata DO **Anton Beravs**, predsednik akcijske konference ZK DO **Andrej Cimerman** in direktor finančno računovodskega področja DO **ISP Tone Mohorič**. V delovni skupini SOZD Iskra pa so bili: predsednik delavskega sveta SOZD Iskra **Janez Kern**, član KPO SOZD Iskra **Zoran Polič**, predsednik konference sindikata **Avguštin Čiuha**, predsednik aktiva ZB **Tone Orožim** in sekretar DPO **Miloš Pavlica**.

za doseganje poslovnih rezultatov, saj predstavljajo porabljene surovine in material večinski delež celotnega prihodka. Samo informacija: v spodnjeidrijski Montaži načrtujejo, da bodo letos porabili skoraj 10 tisoč ton dinamo in elmag trakov, 1.910 ton bakrene lak žice, 550 ton aluminija in legur itd. Nenormalne rasti cen teh surovin (dinamo trak se je na primer lani podražil za 112%, elmag trak za 101%, s 60% podražitvijo je cena bakrene lak žice še relativno »nizka«, medtem ko je z 259% podražitvijo aluminij posekal tudi najbolj temne napovedi). Seveda je razumljivo, da je tako divje naraščanje cen zelo zelo težko vsaj približno vgrajevati v cene njihovih končnih izdelkov.

Investicije: zaokrožitev poslovnega procesa, večji izvoz

V TOZD Montaža Spodnja Idrija so v zadnjih petih letih investirali s pospešenim tempom, ki pa je bil glede na njihovo temeljno opredelitev — postati eden izmed večjih svetovnih proizvajalcev tega segmenta elektromotorjev, ki mora ta status tudi dokazati z uspešnim trženjem na zahodnih tržiščih, obvezen. Rezultat teh investicij je bila

so od izvoza iztržili 2,63 milijona dolarjev, leto kasneje 4,8, lani pa že 11,6 milijona dolarjev. V letih 1980 do 1984 je izvoz torej narasel kar 4,4 krat. Lanski rezultati pomenijo, da ustvarijo na zaposlenega že 15 tisoč dolarjev izvoza. Vse te rezultate nameravajo zadržati in, kjer bo le možno tudi izboljšati. Povpraševanje po malih elektromotorjih

Gostje med ogledom ene od najnovejših pridobitev spodnjeidrijske Montaže — opremljenega laboratorija za preverjanje kakovosti žice (ki jo vgrajujejo v elektromotorje).

stalno narašča na domačem trgu, odpirajo pa se tudi možnosti za bistveno povečanje izvoza. Največ bi lahko izvozili kompresorskih, malih asinhronskih ter kolektor-skih motorjev. To je bil tudi razlog za cilj, da do 1986. leta izdelajo skoraj milijonov več elektromotorjev, kot jih nameravajo izdelati letos — 6 milijonov. To pa je že številka, ki jih postavlja v rang velikih proizvajalcev malih elektromotorjev v svetu.

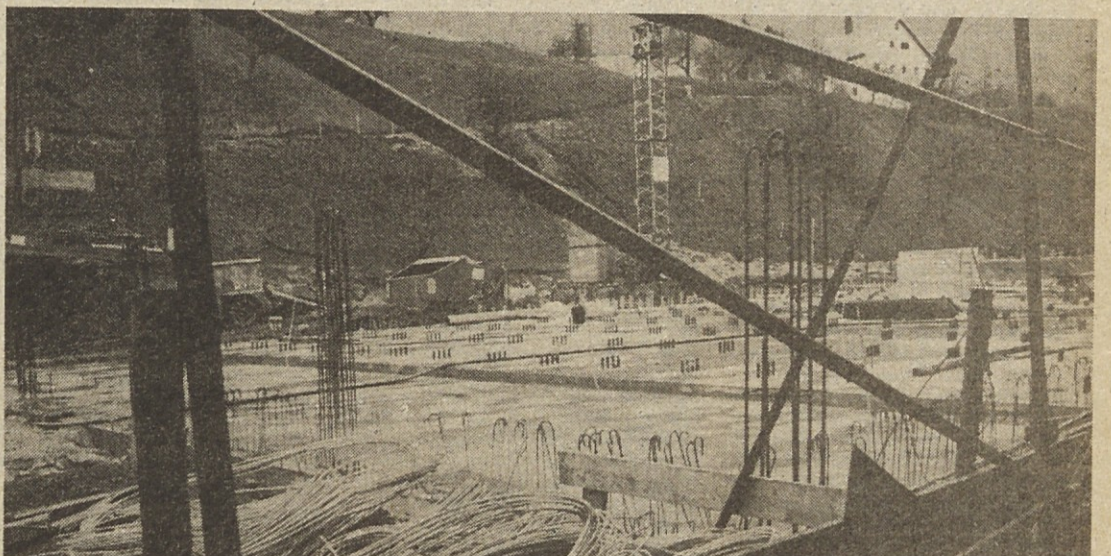
Da pa bi to dosegli brez dodatnih vlaganj ne bo šlo. S programom naložb, za katerega bo potrebno 2,6 milijona dolarjev, bodo lahko povečali izvoz za 6 milijonov dolarjev na leto. Investicijski program predvideva naložbe v povečanje proizvodnje motorjev za izvoz, posodobitev proizvodnje polizdelkov in posodobitev orodjarne. Ta naložba je tudi pogoj, ki ga morajo izpolniti pred pričetkom izvažanja v ZDA. Osvajanje tega trga pa sodi v dolgoročno razvojno strategijo Montaže. Cilj te usmeritve je v naslednjem srednjeročnem obdobju doseči 20 milijonov dolarjev izvoza na leto.

Iskra v kraju

Solidni poslovni rezultati spodnjeidrijske Montaže so vidni tudi na rasti kraja, v katerem stoji tovarna. Nastalo je novo stanovanjsko naselje, število prebivalcev se je bistveno povečalo. Spodnja Idrija je danes druga največja krajevna skupnost v občini. Po zaslugi Iskre so v kraju oživele mnoge dejavnosti, ki so že zamirale. Aktivni so člani športnega društva, pevskih skupin, gasilci, živahen utrip kraju pa daje tudi osnovna šola.

Montaža podpira tudi športne klube in društva izven svoje krajevske skupnosti. Podpora rojeva sadove — alpinisti in orientacisti idrijskega planinskega društva dosegajo zavirljive uspehe v državnem merilu, ekipa mlajših mladincev kolesarskega društva SLOGA 1902 pa že zmaguje na državnih prvenstvih. Dobre rezultate dosegajo tudi tekmovalci v drugih športnih disciplinah, košarki, streljanju, karateju.

Stane Fleischman

Gradbišče nove hale, ki jo idrijski Iskraši brez dvoma uvrščajo na vrh spiska potrebnih — novega skladišča. Gradijo 21 metrov visok objekt — visoko-regalno skladišče bo nadomestilo današnje skladiščenje na 16 lokacijah. Gradnja je nujna, saj eno njihovih največjih skladišč v Idriji redno poplavlja voda, škode je bilo že več kot preveč, čas je, da se razmere vendarle uredijo!

Delavski svet Široke potrošnje

Delegati soglašali s pripojitvijo »Reteč« k »Železnikom«

V petek, 19. aprila so delegati delavskega sveta Široke potrošnje obravnavali elaborat o družbeno-ekonomski upravičenosti pripojitve TOZD Tovarna gospodinjstkih aparatov Reteče k TOZD Elektromotorji Železniki in se z vsebino tega dokumenta brez zadržkov tudi strinjali.

Na tej seji je znova tekla beseda tudi o letnem gospodarskem načrtu DO Iskra Široka potrošnja za letošnje leto. Delegati so menili, da je večji del pripomb, ki so jih imeli na ta dokument, usklajenih in zato so načrt tudi sprejeli. Vendar pa so ob sprejemanju poudarili, da morajo strokovne službe nadaljevati z dejavnostjo, kakršno so zahtevali s pripombami že na prejšnji seji. Med pretresanjem letnega načrta so se seznanili tudi z odstopanjem od predvidenega načina financiranja dejavnosti TOZD Raziskovalni inštitut, ki je prisiljena vse več sto-

ritev opravljati za zunanje naročnike.

Potem ko so pregledali opravljena usklajevanja in dogovore v zvezi z zadržki, ki jih je izrazila TOZD Montaža Spodnja Idrija glede na način sanacije TOZD TGA Reteče

ter ugotovili, da so razmere za glasovanje o bodoči usodi TOZD TGA zrele, so delegati sprejeli sklep, da se strinjajo s sanacijo TOZD TGA v skladu z elaboratom. Delavski svet je v nadaljevanju seje tudi sprejel informacijo glav-

nega direktorja DO o aktivnostih v zvezi z reorganizacijo poslovnega sistema SOZD Iskra ter o aktivnostih v zvezi z zdruzevanjem sredstev za regresiranje letnega predmeta delavcev DO ISP.

SF

Koordinacijski odbor sindikata

Ni razlogov za neuspeh referendumov

Koordinacijski odbor sindikata Široke potrošnje, ki se je sestel v sredo, 17. aprila v Škofji Loki, je potrdil izhodišča za sanacijo Tovarne gospodinjstkih aparatov Reteče, kot jih opredeljuje elaborat o družbeno-ekonomski upravičenosti pripojitve TOZD TGA Reteče k TOZD Elektromotorji Železniki.

Člani KOS so se podrobneje seznanili z vsebino dokumenta, ki opredeljuje sanacijo Tovarne gospodinjstkih aparatov iz Reteče ter menili, da je prenehanje obstoja TOZD in priključitev k TOZD Elektromotorji Železniki pravilna rešitev. Strinjali so se tudi s predla-

gano odcepitvijo obrata TOZD TGA v Azanji, ki se bo po prvem maju pripojil k SOZD GOŠA iz Smederevske Palanke. Glede na to, da elaborat predvideva višek določene števila delavcev TOZD TGA po organiziranju novega poslovnega subjekta pa je KOS sprejel sklep, da o kakršnem-koli odpuščanju delavcev ne more biti govora. Vse odvečne delavce je treba prezaposliti znotraj Iskre, izven pa le izjemno.

KOS je sprejel tudi informacijo o aktivnostih v zvezi z reorganizacijo Iskre ter z letošnjimi regressi za letni dopust.

SF

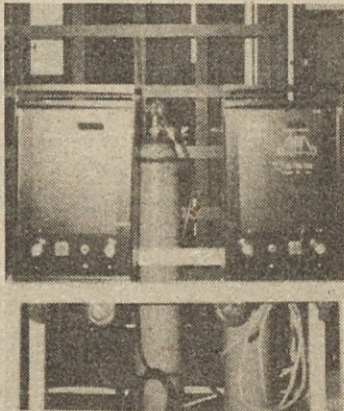
Informativni posvet za vodstvene delavce

V aprilu so skladno s sklepom poslovnega odbora delovne organizacije Avtomatika sklicali informativni posvet s področja INO-procesa in sistema delitve sredstev za osebne dohodke.

Enodnevnega posveta, ki je bil v prostorih Kluba delegatov v Ljubljani, so se udeležili člani poslovodnega odbora delovne organizacije, in poslovodni organi temeljnih organizacij, oz. delovne skupnosti za skupne zadeve.

Prvi del dopoldanske tematike je bil namenjen predstavitvi in v nadaljevanju razpravi o INO-procesih, ki jo je pripravil in vodil dr. Julij Bertonec, strokovni sodelavec poslovodnega odbora delovne organizacije. Po uvodnih izhodiščih,

oz. opredelitvi začetnih oblik aktivnosti INO-procesov, iz katerih

Po sejmu v Münchnu

Od 9. do 17. marca je bil v Münchnu že 37. sejem obrtnih izdelkov in opreme, ki ga glede na vedno večje število udeležencev in dolgoletno tradicijo uvrščajo med najpomembnejše sejme na Bavarskem, oz. v sam vrh sejmov v ZRN.

Kot edini jugoslovanski ponudnik iz industrije se je tudi tokrat, že petič predstavila Iskra, DO Avtomatika.

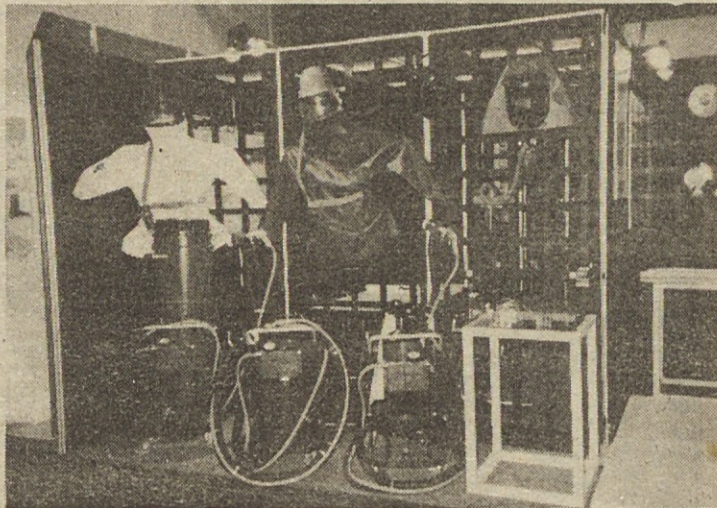
Na 44 m² razstavnega prostora v hali 19, kjer so razstavljali tudi ostali, priznani ponudniki varilne opreme, je prikazala:

- 140 A — varilni aparat za varjenje v zaščiti plina po postopku TIG s procesorjem
- naprave za peskanje
- varilne naprave za varjenje v zaščiti plina po MIG/MAG postopku
- ročna orodja — »Perks«
- in numerične pozicionirne naprave, inkrementne linearne merilne dajalnike ter inkrementne rotacijske merilne dajalnike.

Pri tem je potrebno dodati, da je bila stojnica za vse skupine izdelkov premajhna. Kljub temu pa je bil razstavniki prostor estetsko in funkcionalno urejen tako, da so na napravah za varjenje v zaščiti plina po MIG/MAG postopku opravili tudi demonstracije, za katere so bili zadolženi predstavniki nemškega distributerja Kotthaus — Buseh, s katerimi Iskra sodeluje že vrsto let.

Iz poročila je hkrati razvidno, da je bilo med obiskovalci največ zanimanja za naprave za peskanje, zaščito za peskanje ter zaščito za varjenje. Medtem, ko so aparati za varjenje v zaščiti plina po TIG postopku s procesorjem, pritegnili pozornost le manjšega števila obiskovalcev, vendar strokovnjakov, ki so ob ogledu naprav dali tudi svoje pripombe, oz. zahteve.

S. D.

Razstavljeni varilni program so dopolnjevala tudi lično izdelana zaščitna sredstva

idejno in organizacijsko vodijo procese na posameznih izdelkih, ali programih, je v nadaljevanju predstavil osnovne zakonitosti in perspektive razvoja INO-procesa. Pri tem poudarja, da predstavlja postavitev učinkovite strategije procesa postopne definicije izdelka zanesljivo največji preizkus sposobnosti vsake delovne organizacije. Zato je še posebej pomemben način dela na samem začetku, ko gre za analizo stanja, definicijo ciljev in determinacijo nalog in sočasno upoštevanje še ene izmed pomembnih ugotovitev; v visoko razvitih državah poteka proces sprememb proizvodne industrije vse hitreje, kar ustvarja novo, visoko tehnologijo z izdelki nove generacije. Zato se moramo, če hočemo zagotoviti tržno prisotnost, nenehno in dinamično prilagajati novim, znanstveno tehnološkim izsledkom. Podrobno so obrazilli tudi organizacijski model z načinom iskanja ustreznih rešitev do končnega predloga.

Čeprav avtor oprdeljuje INO-proces, kot ciljno usmerjeno akcijo, kjer ne zadošča zgolj lojalnost vseh sodelujočih, pač pa popolno predanost zastavljenemu cilju, s tem pa tudi vsaki fazi nastajanje izdelka, oz. popolno mobilizacijo njegovega kreativnega potenciala, je bilo zanimivo prikazano tudi ozadje vodenja omenjenih procesov in stimuliranje izvajalcev, ki bi poleg moralne moral vzklicuvali tudi finančno stimulacijo dela.

V drugem delu informativnega posveta pa je Stane Galjot iz delovne organizacije ZORIN, TOZD Biro za industrijski inženiring predstavil sistem delitve osebnih dohodkov, vključno z delitvenim modelom, elementi strokovnih podlag, merili delovnega prispevka, oblikovanja MOD in izračuna VED itd. V materialu, ki so ga udeleženci prejeli predhodno, je bilo podrobno opisano tudi stanje na področju delitve po delu in rezultatih dela v delovni organizaciji Avtomatike.

S. D.

Področje družbenega standarda in varstva pri delu

Skrb za oddih in počitek zaposlenih v Avtoelektriki

Poletje se naglo približuje, mnogi že razmišljajo kam in kako na oddih, na poletni dopust. Nič drugače ni v Iskri Avtoelektriki Nova Gorica. In ob vsem tem razmišljanju so bili še najbolj »izpostavljeni« odgovorni delavci s področja družbenega standarda in varstva pri delu, ki skrbijo za oddih in letovanje zaposlenih. Kako omogočiti kar najcenejše letovanje na morju in v planinah, kako porazdeliti obstoječe zmogljivosti kar najbolj ustrezno in v zadovoljstvo večine zaposlenih, kako ustreči vsem željam, o vsem tem so razmišljali in na ta občutljiva vprašanja že delno odgovorili.

Pripravili so namreč razpis za letovanje v počitniških zmogljivostih, žal pa moramo že takoj v uvodu povedati, da je želja za letovanje mnogo več, kot je razpoložljivih možnosti.

Več kot lani in prejšnja leta pa jih vseeno je! Takoj moramo povedati razveseljivo novico, ki vsaj nekoliko izpodbije podatek, da je želja več, kot razpoložljivih zmogljivosti. Prvič letos, od obstoja Avtoelektrike, so se odločili za nakup štirih apartmajev in odločitev pred kratkim tudi uresnili. V Maredi pri Novi gradu bodo že to poletje na razpolago lepo urejeni in povsem opremljeni novi apartmaji, last novogoriške Iskre Avtoelektrike. Izvedeli smo tudi, da so na lepem kraju, sorazmerno blizu plaže, kar pa je še posebej pomembno: počitniškovanje v njih bo poceni!

Še eno novost moramo predstaviti. Poleg nakupa teh apartmajev pa so v področju družbenega standarda in varstva pri delu poskrbeli še za najem treh apartmajev na otoku Pagu, pri tamkajšnjem turističnem društvu. Apartmaji so v

mestecu Mandre, približno 15 km oddaljenem od Novalje.

So razkošni, z vso pripadajočo opremo, v vsakem je prostora celo za dve družini, zgrajeni pa so tik ob morju, praktično na sami plaži.

Ko to poročamo, razpis letovanja sicer še ni bil v javni obravnavi, bistveno pa se zanesljivo ne bo spremenil, zato pogledjmo še nekaj drugih možnosti.

Počitniški domovi. Tudi letošnje poletje bo spet možno po osem dni koristiti počitniški dom v Dramlju, ki je nekaterim že dobro znan. Spet bo na voljo 47 postelj v 18 sobah, v spodnjih prostorih pa bo na voljo domača hrana, ki jo bodo pripravljale kot prejšnja leta kuharice, »uvožene« iz Avtoelektrike.

Prijetno turistično naselje Nova Veruda pri Puli je tudi marsikomu poznano, čeprav Avtoelektrika v tem lepem kraju doslej še ni imela možnosti ponuditi letovanja. Letos pa ga bo! V sodelovanju s turistično agencijo Arena Turist je najela lepe štiri triposteljne sobe in štiri dvoposteljne. Kdor se bo odl-

Mareda — v ozadju apartmaji, štirje last novogoriške Iskre Avtoelektrike

očil za ta način letovanja, se bo hranil v restavraciji bližnjega hotela, ki je zgrajen tik ob morju.

Počitniška hišica v Pineti je sicer last novogoriške počitniške skupnosti Šoča, letovanje v njej pa bo za delavce Avtoelektrike možno tudi letos, seveda s polnim penzionom.

Kljub mnogim pripombam, naspertojučim si mnenjem pa tudi

hvalam, ali počitniške prikolice obdržati, ali ne pa bodo le-te tudi letos na razpolago. Nameščene so že v puljskih in poreških avtokampih. So povsem opremljene, žal pa nekatere že kar malce uničene in dotrajane, čeprav so odgovorni iz sektorja družbenega standarda vložili vanje prenekatero zamenjavo in izboljšavo. Torej nalašč za tiste, ki radi sami pripravljate hrano in ne želite biti odvisni od urnika restavracij. Na voljo bo še vedno 19 prikolic, v njih pa bo možno izkoristiti po 10 dni dopusta.

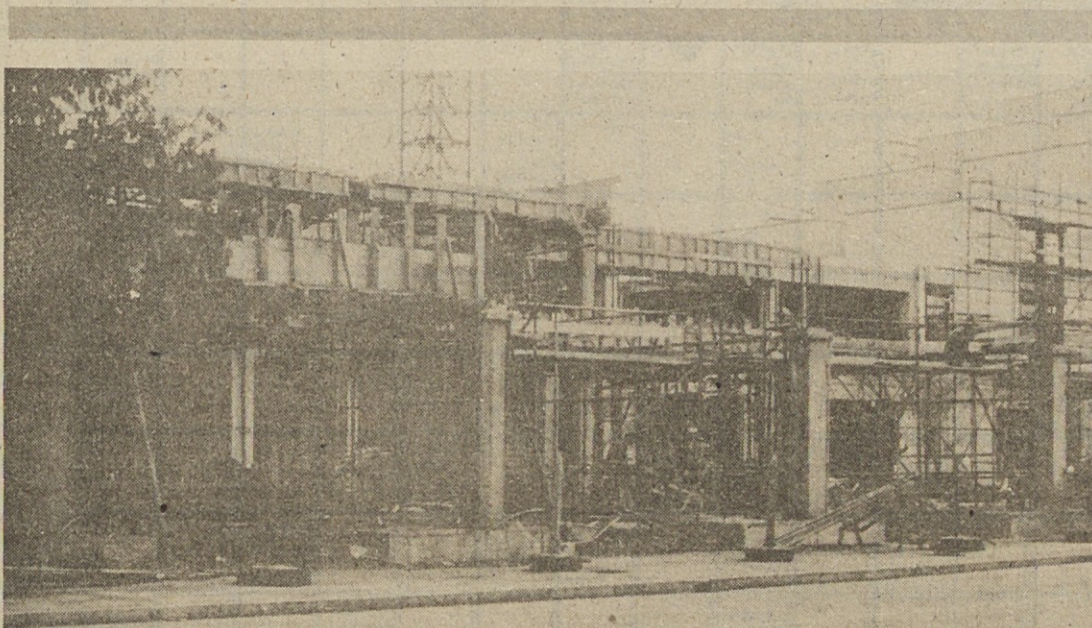
Upamo, da sončnih!

Kdor ima rajši čisti gorski zrak, mir, tišino; nežno petje gorskih ptic, neokrnjeno naravo, izlete, ta bo lahko užival kolikor mu bo čas dopuščal v koči na planini Stador nad Tolminom, kamor je moč priti po novi asfaltirani poti. V koči je vsa potrebna oprema za pripravo hrane, udobna skupna ležišča, v bližini pa velika kravja farma s predelovalnico mleka v mlečne izdelke — z možnostjo nakupa.

Ko takole ocenjujemo vse možnosti za letovanje moramo priznati, da so se odgovorni s področja družbenega standarda in varstva pri delu res potrudili in ponudili do tega trenutka res največ, kar so mogli. Sicer pa tudi sami priznavajo, da vseh želja ne bo moč zadovoljiti, zato prosijo za razumevanje. To pa tudi zato ne, ker je Avtoelektrika tudi letos vezana na nič kaj priljubljen kolektivni dopust, to pa še kako pogojuje našo ugotovitev, da je zmogljivosti, glede na število zaposlenih in kolektivni dopust premalo.

Opaziti pa je, da se stanje na tem področju iz leta v leto izboljšuje, najnovejša informacija pa se nagibajo k temu, da bo Avtoelektrika tudi v prihodnje iskala možnosti za nakup sodobnih počitniških zmogljivosti na našem modrem Jadranu.

Marko Rakušček

Gradbena dela na bivšem novogoriškem hotelu Argonavti so v polnem teku in lepo napredujejo. Kot vemo, se je Iskra Delta odločila, da bo hotel preuredila v izobraževalno računalniško središče, kjer bo potekalo izobraževanje domačih in tujih delavcev, ki bi želeli delati na področju računalništva in pripadajoče opreme. Čeprav je gradbene delavce spremljalo izredno slabo vreme in dolgotrajen hud mraz pa predvidevajo, da bodo dela zaključili v predvidenem roku, v letošnjem septembru. Sicer pa bomo obširneje o tej pomembni investiciji, ne le za Iskro Delto, ampak za celotno SOZD Iskra in širšo družbeno skupnost poročali v eni izmed prihodnjih števil našega glasila. (Marko Rakušček)

Prvomajska nagradna križanka

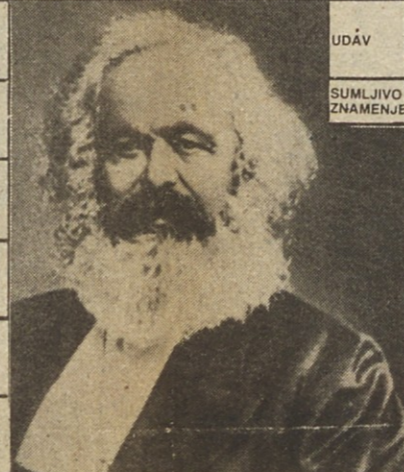
Za pravilno rešeno prvomajsko nagradno križanko smo pripravili naslednje nagrade: 1 nagrada 1000 din, 2 nagradi po 750 din in 5 nagrad po 500 din. Rešitve nam pošljite do vključno 11. maja 1985 na naslov: Uredništvo Iskra, 61.000, Ljubljana, Gregorčičeva 23. Na kuverti obvezno napišite: Prvomajska nagradna križanka.

ISKRA	POVRŠINSKA MERA	NEPRAVI KROG	GIBANJE PTIC	MITOŠKI LETALEC	KUTNER TONE	PLOD TROPSKEGA MUŠKATOVCA	TV BARVNI SISTEM	PESNIŠKA OBLIKA IZ 8 VERZOV	RAŠTLINA Z ENIM KLJIČNIM LISTOM	POLITIK DUGONJIČ
LETALO Z ZRAČNIM VIJAKOM										
ENERGETSKI OBJEKT										
SPLET LAS					ANGLEŠKI PESNIK HUNSKI VLADAR					
TONE PAVČEK			DOMAČE SUKNO JUžnoAM INDIJANCI			ORGAN VIDA STANE DOLANC				
STŽID. KRALJ. LESENA OGRAJA				JUGOSL. EL. TEHN. NABIRANJE V VRSTO					BREZBOZNICA	

PLOŠČINA	ZDOVC URBAN	MREŽASTA TKANINA VINKO ČERNE			STVAR KI IMA VREDNOST V SVICI	RIMSKI CESAR MESTO V SVICI					ISKRA	ISKRA	ISKRA	BERILIJ		ITA	PARADIŽ OSEBNI ZAJMEK		POJAV OB NEVIHTI	PRILEGAJOČA SE PLETENINA	LEV. N. TOLSTOJ ? ROMAN	NOVI SAD			
RAZVEZAVANJE						VOJAŠKA ENOTA VLADIMIR NAZOR					TRINITROLUEN	ANTON AŠKERC	ISKRA	ODDALJENOST OD ROK PEROCI											
VNUČICA						RAVNA POKRAJINA TONE URŠIČ							MOŠKO IME												
IVAN KRILOV	REKA SKOZI FIRENZE	SPEC. ZA NOTR. BOLEZNI DATIV										LUKA V IRAKU VDRTE					ZAPRTJE POLITIK ŠNUDERL						PEVKA PRODNIK		
AMER. FILOZOF PRAGMATIST					PREDNIK JUDOVEGA RODU KARDELJ EDVARD					CIRIL TEMAN			RIMSKA ŠEST MESTO V OHIU				KAREL DROBEŽ REKA REUSE			MOSTAR		NASELJE VZH. OD CERKNICE GRŠKI POLOTOK			
AMPER STARINARNA	MLINSKI ZLEB ANDREJ MARINC						NIKO UDIR SLOV. FILM. REZISER																		
ISKRA	PRIPRAVA ZA KARDIOGRAFIJO	ZNACILNOST AK "U/L/NEGA	ŠERBEC VOJE	PLADENJ	ŠESTAVINA SVETIL. PLINA	DAJATEV REDKO MOŠKO IME				PETER OVSEC			PREBIVALKA EVROP. DRŽAVE	DEL VERIGE	ČRTA KI SPAJA NOTNO CRTOVJE					RIMSKI DRŽAVNIK ZAČETNIK DINASTIJE ARPADOV		OŽINA NA MALAKI STRUP. MUŠNICA			
HRVAŠKI PESNIK DRAMATIK (JURE)										PTIČ VELIKAN ADAM BOHORIC														ARABSKO RIZEVO ZGANJE	
ODTISK RISBE Z BAKRENE PLOŠČE										SULTANOV URADNI RAZGLAS	LADKO KOROŠEC OSEBA IZ "DR. ZIVAGA"				ANGLEŠKI GROF AZIJSKI FIZOL										
RADO TOPNIK			OBČUTNO ST NEMSKI PADAR ZUPNIK										SLOV. PISATELJ (JANKO)												
KOŠAR-KAŠ JUGOPLASTIKE						MARJAN KRŽIŠNIK					REZON OPRAVIČILO OBSTOJA TRNJE														NATRIJ NASELJE POD TROJANAMI
RASIST SMITH				ANTON DERMOTA	GOROVJE V CSSR IN POLJSKI	SAMOZADOSTNOST							KANADSKI POPEVKAR (PAUL)												
SOL OLJNE KISLINE																									
UŠJE JAJČECE																									
NASILNA TATVINA					TRDINA JANEZ IZVRŠNI SVET																				
ASPIRIRAN GLAS																									
FRANC. TURK																									

V Iskri Kibernetiki mislimo

Ob prehodu v novo srednjeročno obdobje si v Iskri Kibernetiki zastavljamo razna vprašanja, predvsem pa nas zanima, kako bomo oblikovali prihodnje programske načrte. Rudi Zorko, direktor področja za razvoj in program, je v razgovoru za glasilo Iskra predstavil programske načrte in razmere v Kibernetiki.

»Nujno moramo poglobljeno razmišljati o tem, zakaj pri nesporni pripravljenosti, ekonomskih virih in znanju postajamo gospodarsko premalo učinkoviti. Dejstvo je, da ne obstaja avtomatizem med razvojem tehnologije in družbenim napredkom. Naš delavec pa ob vsem tem prejema manj, kot en dolar plačila, v razvitih državah se prejemki delavcev na uro gibljejo v razponu od 1 do 20 dolarjev za enako, ali podobno delo. Sedanja gibanja v svetu opozarjajo, da se hitro krepi internacionalizacija, ne samo blagovne menjave, temveč tudi proizvodnje, tehnologije, kapitala, znanja organizacije in ekonomije. Zato je učinkovito vključevanje v mednarodno delitev dela postalo v bistvu ustrezno udejstvovanje v mednarodnem inovacijskem tekmovanju.

Zdaj, ko se stopnjuje gospodarska kriza in ob ugotovitvi, da z današnjim tehnološkim znanjem lahko približno 350 milijonov industrijskih delavcev zagotavlja določeno tehnično blago za vse prebivalce sveta, se problem gospodarskega razvoja prevesi od vprašanja kako na vprašanje kaj in za koga proizvajati.«

In kako si bomo izborili va- bljivost za naše izdelke?

Za nas v Iskri Kibernetiki je odločilno vprašanje, na katerih proizvodnih strukturah in proizvodih lahko gradimo svoj gospodarski položaj in socialni napredek, kar je skupni cilj.

Problem zastruje dejstvo, da imajo razvite dežele, dežele SEV in tudi dežele v razvoju take programe in izdelke, s katerimi se želimo uveljaviti v mednarodni delitvi dela.

Nakazati moramo tiste skupine izdelkov, s katerimi lahko Iskra Kibernetika v naslednjih letih snuje svoj gospodarski in socialni napredek.

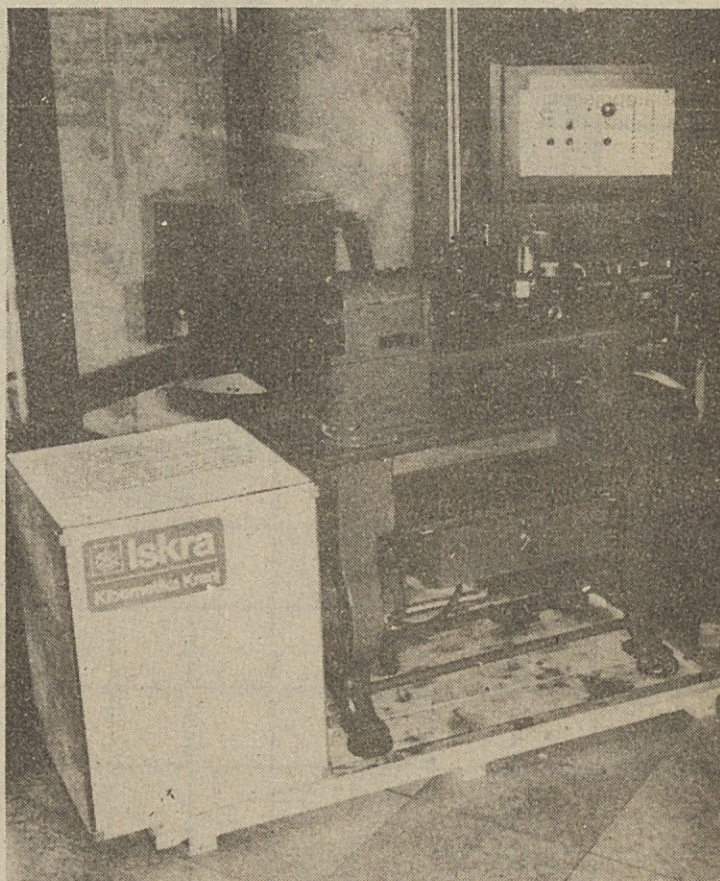
Novi pogledi v sistemu načrtovanja pomenijo upošteva-

nje krajših inovacijskih in naložbenih ciklusov do leta 1990. Krepi se spoznanje, da sedanje načrtovanje ekstrapolacije trendov iz preteklega obdobja v časovnih serijah, ki se je razvilo v obdobju malih strukturnih premikov, ni več ustrezno. Vse bolj pa se uveljavlja mnenje, da načrtovanje po inovacijskih ciklikih v okviru ugotovljenih, relativno stabilnih analitičnih multikriterijskih sistemov z realno oceno prodaje, ovrednotenja izdelkov in storitev ter dejanskih možnosti daje edino solidno podlago za napovedi in snovanje tehnološke ter ekonomske politike.

V sedanjem procesu internacionalizacije menjave, proizvodnje, kapitala, tehnologije, organizacije in ekonomije moramo čimprej prenehati ločevati domači trg od mednarodnega. Vse bo treba proizvajati po svetovnih merilih, ne glede na to, koliko bomo porabili doma. Tuje povpraševanje spodbuja predvsem najbolj dinamične panoge in skupine izdelkov, ki so hkrati tudi glavni nosilci tehničnega napredka. Seveda moramo tudi tehnološko-ekonomske kriterije primerjati s tistimi, kjer bo pretežna menjava dobrin. Torej se moramo opredeljevati za strategijo selektivnega razvoja, ne pa le za strategijo izvoza in konvertibilno gospodarjenje.«

Poznati moramo tudi konkretne osnove za doseganje teh nalog? Kateri blagovni programi bodo Kibernetiki omogočali gospodaren razvoj in bodo sočasno izraz zahtev tržišča?

»Sistematičen dotok in pretok znanja v delovni organizaciji je ena izmed naših najpomembnejših nalog. Ob tem pa moramo sposobno in sproti delovati v svetovnih tehnoloških in tržnih dogajanjih. Predvsem moramo ohraniti usmeritev odločanja in motivacijo za nove naložbe s povečanim tveganjem.

Iskra Kibernetika se razvija tudi v smeri avtomatizacije in robotike. Svoje dosežke je predstavila na jugoslovanskem posvetu o robotiki JUROB 85, ki je bilo pred kratkim v Opatiji.

Ko razmišljamo o oblikovanju strategije razvoja Iskre Kibernetike, se moramo zavedati, da poslovne uspešnosti, višjega standarda in niti našega prispevka k samobitnosti in suverenosti slovenskega naroda ne bomo mogli uveljaviti brez materialnega bogastva in visoko produktivnega človeškega dela. Slednje je osnova in pogoj za obstoj vsake družbe.

Naši izhodiščni blagovni programi so usmerjeni k naslednjim ciljem:

— trifazni indukcijski in elektronski števeci, enofazni indukcijski in elektronski števeci, precizijski elektronski števeci, naprave za krmiljenje energije, naprave za registriranje energije, toplotna merilna oprema, računalniške sestavine, specialni program

— pisalni računalniško krmiljeni projektorji, episkopi — diaprojektorji, mikročitalniki in računalniški vid, optični izdelki, laboratorijsko steklo, senzorijsko-steklokeramika

— izmpulzni števeci, ure in programatorji, mehanizmi, časovni števeci, nadzorni sistemi

— kontaktorji, stikala, motorna zaščitna stikala, instalcijski odklopniki, stikalne naprave in kombinacije, programabilne naprave, približevalna stikala

— splošna merilna oprema, merilna oprema za energetiko, ultrazvočni sistemi, tehnološka oprema

— analogni instrumenti, digitalni instrumenti, univerzalni instrumenti, merilno-procesne naprave, programabilni instrumenti

— orodja, sredstva za delo, fleksibilna avtomatizacija, sestavni deli in inženiring.

Osnove za navedene programe so v tehnološki podlagi Iskre in kooperantih merilno-procesne, stikalne, optične in orodjarske tehnike kot tudi plasmanska področja v elektroenergetiki, industriji.«

V izhodiščih je pomembno dvoje: razvojno-tehnološka zmožnost Kibernetike ter zahteve tržišča. Kakšen je položaj glede tega?

»Razvoj v svetu in merilna podlaga gospodarstva povečujeta inova-

tudi na prihodnost

cijsko vsebnost in tehnološko zahtevnost izdelkov, slednja je pri proizvajalcih različna. Vendar je do neke stopnje merljiva, če poznamo:

— delež delavcev z visoko in višjo izobrazbo

— delež nabavne vrednosti avtomatiziranih delovnih strojev in naprav v vrednosti vseh delovnih naprav

— delež predvidenih vlaganj v razvoj in raziskave v predvidenem dohodku

— obliko poslovno-informacijskih funkcij, vodenja in odločanja.

Če upoštevamo, da po stopnji razvojno-tehnološke intenzivnosti obstaja 15 stopenj, potem je bil leta 1984 položaj v Iskri takle (podatki GZS, M. Gliha):

Telematika	6,85
Kibernetika	6,15
El. orodja	5,0
Elementi	5,35
Kondenzatorji	5,05
Elektrozveze	7,3
Široka potrošnja	4,4
Elektrooptika	9,7
Avtomatika	5,8
Avtoelektrika	5,3
Baterije	4,7
Delta	9,3
SOZD Iskra	5,9

Vemo, da naše gospodarstvo nujno potrebuje inovacije in ne le nove izdelke, ampak tudi bolj fleksibilne organizacijske strukture in učinkovite metode. Poleg tega pa tudi nov podjetniški elan, pogum za tveganje in rizični kapital.

Kakšen je sicer pomen tveganja glede na prihodnost, ki jo bolj malo, ali pa sploh ne poznamo?

»Vsaka odločitev se nanaša na bodoče akcije in dogodke. Ker prihodnosti ne poznamo dobro, je vsaka odločitev določeno tveganje. V proizvodnji pa je neodločitev tudi tveganje. Nekateri riziki niso merljivi (vojna, potres idr.), medtem ko so določeni riziki merljivi — na primer po verjetnosti pojavljanja izgub. Tveganje, ki ga je še razumno sprejeti, je odvisno predvsem od odnosa med možno izgubo in premoženjem.

Najpomembnejše točke v zvezi z rizikom so:

— uvedba prepričljive strategije

— upoštevanje prednosti tržišča, trženja ter konkurence

— usposobljeni delavci, zlasti vodilni

— natančno projektno načrtovanje in vodenje

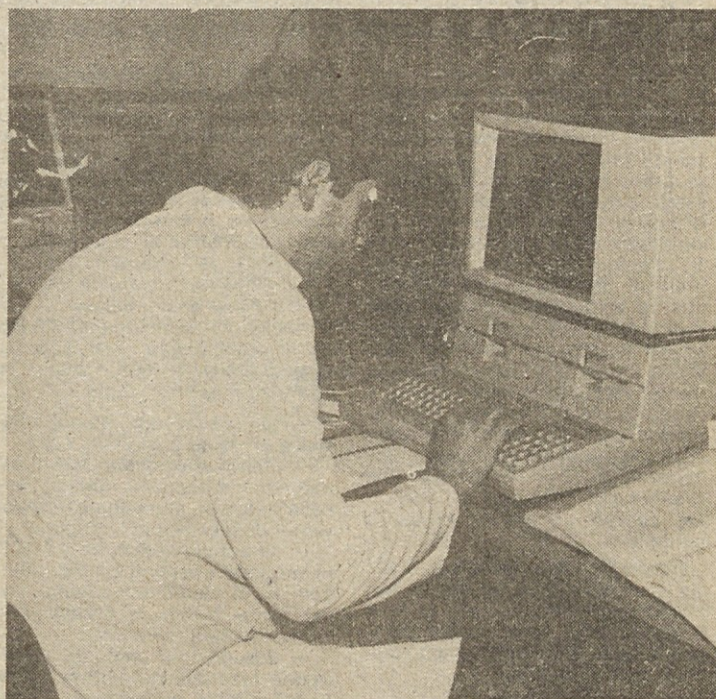
— določitev etap z vmesnimi odločitvami: prekinitvami, ali nadaljevanji.

— pravočasno izvajanje ekonomskih analiz: zavedati se je treba nemerljivih rizikov ter analiz in predstaviti merljive rizike

— financiranje mora imeti večji pomen.

Projektnih »padcev« je tudi v gospodarstvu veliko. Niso samo tisti, o katerih poročajo sredstva obveščanja. Zgodi se celo, da tisk poroča o tehnološkem prodoru, za tem pa se skriva finančni fiasko, ki ga povzročijo slabo dolgoročno načrtovanje, napačna odločitev, spremembe na trgu itd. Dogaja se, da tudi sistemski ukrepi vplivajo na položaj podjetja.

Poznati riziko pomeni, da vemo nekaj o možnostih za dobre in

Poleg dobrih kadrov zahteva razvojna usmeritev Kibernetike ustrezno opremo.

slabe rezultate, kar je pomembno za nosilca odločitve. Največkrat velja: bolj ko je projekt tvegan, več je zanimivih možnosti in obratno.

Pogosto se pojavlja problem vrstnega reda aktivnosti v posameznih fazah delovnega procesa?

»Vzpostavitev prednostnega reda na osnovi dejstev je pomembna naloga, ki jo mora vsebovati srednjeročni načrt. Načrtovanje pred-

nostnega reda na vseh družbenih ravneh je pomembno za učinkovitost gospodarjenja. S tem seveda ni nič prepuščeno naključju, predvsem pa mora biti jasno, kaj želimo doseči v mednarodni delitvi dela.

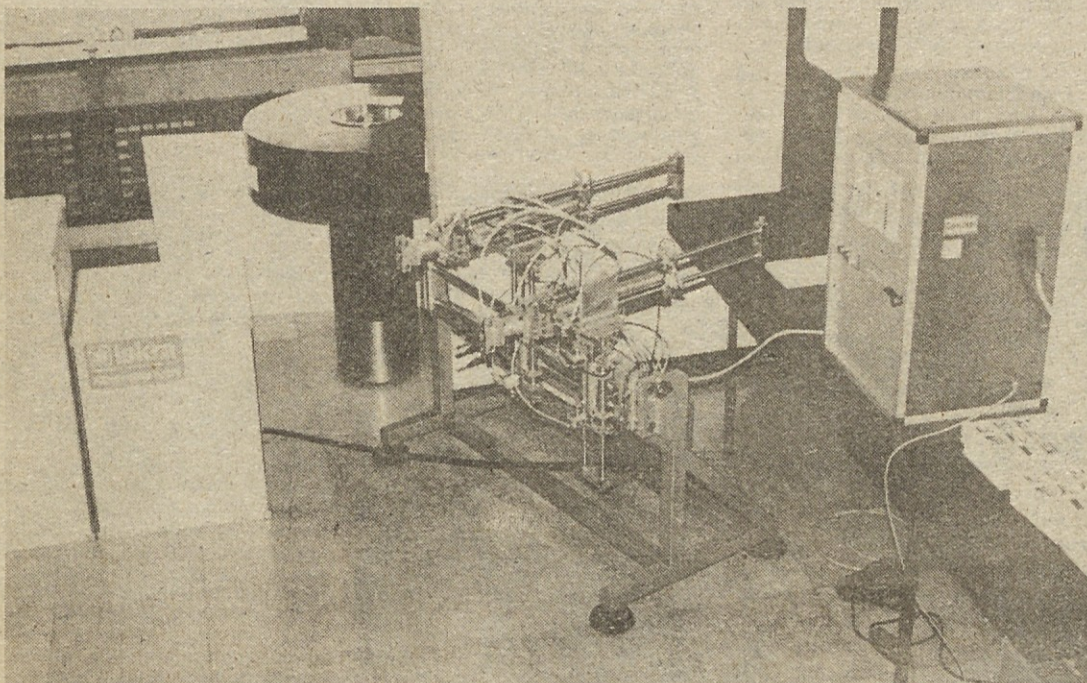
Bistveno je, da poskušamo oblikovati vrstni red (prioriteto) na osnovi objektivnih argumentov in ga po sprejetju na poslovodni ravni povsod spoštovati. Vsako spremembo moramo sprejeti po enakem postopku.

Tako, kot je pomembno uvajanje novih izdelkov, je pomembna tudi politika deinvestiranja t.j. umikanja nerentabilnih izdelkov, ki mora tudi biti sestavni del poslovne politike — če hočemo biti učinkoviti v osvajanju novega.

Kakšna je ocena svetovnih gospodarskih gibanj za prihodnje srednjeročno obdobje?

»Navedel bom samo detalj iz prognoze Iskre Commerce: ugodna rast na področju merilno-regulacijske tehnike je tesno povezana z avtomatizacijo procesov in robotizacijo. Udeležba obeh skupin v strukturi investicijske opreme narašča, ker večji del avtomatizacije odpade na elektro, oz. elektronsko opremo. Zato pričakujemo na področju instrumentov in avtomatike izboljšanje konjunkturo.

»Pisarhiški« opremi se obeta nekoliko intenzivnejša rast od dosedanje, predvsem zaradi uvajanja računalniške opreme, ki je namenjena avtomatizaciji pisarhiških del.

Del razstavnega prostora Kibernetike v kongresnem centru, kjer je potekalo posvetovanje o robotiki.

ALOJZ BOC

Problem vezi med raziskovanjem in proizvodnjo

Osma seja delavskega sveta DO IEZE je bila spet »maratonska«, kajti dnevni red je bil obsežen, obravnavali pa so tudi nekatera bistvena vprašanja, ki so pomembna za poslovanje in nadaljnji razvoj delovne organizacije.

Poročilo Ivana Geriča o zaključnem računu je vsebovalo, med drugim, opozorilo, da kljub relativno dobrim rezultatom poslovanja v preteklem letu, ni razlogov za pretiran optimizem, saj poslovanje nekaterih temeljnih organizacij ni najbolj zadovoljivo. Zaskrbljujejo še vedno preveliki stroški vzdrževanja neprodanih zalog, prevelik delež uvoženih surovin, kot tudi vedno dražji domači material. V nekaterih TOZD so sicer že stopili v akcijo in odprodali odvečne materiale zainteresiranim uporabnikom po vsej Jugoslaviji, v drugih pa še ni bilo tovrstnih premikov. Predvsem pa bi bilo treba seznaniti nabavne referente z višino sredstev, ki jih morajo temeljne organizacije plačevati za obresti, saj zaloge po večini krijejo s posojili.

Ugotovili so tudi, da velika vlaganja v investicije še ne dajejo načrtovanih rezultatov, zato bi se v bodoče morali še bolj usmerjati v avtomatizacijo in robotizacijo proizvodnega procesa.

Iz ocene kakovosti, ki jo je podala Zlatka Skok, je razvidno, da je v celoti boljša, kot leta 1983. Tako kažejo posamezni spremljani segmenti na vhodu, izhodu, izmetu in reklamacijah, medtem ko je v procesu ugotovljeno še več slabše kakovosti, kot v letu 1983. Delno temu botruje tudi slaba kakovost dostavljenih materialov.

V razpravi, ki je sledila so delegati sicer pohvalili širino obravnavanega gradiva, vendar so izrazili zahtevo, naj bi v bodoče več pozornosti posvetili vsebinskemu podajanju problematike. Predlagali so, naj bi na vsaki naslednji seji IO Konference sindikata, kot tudi seji DS, po segmentih poglobljeno obravnavali posamezne vidike gospodarjenja, kar bi pripomoglo k sprotnemu obveščanju delavcev o aktualni problematiki.

Ervin Pristovšek je v letnem poročilu o RR dejavnosti raziskovalne

enote Iskra IEZE poudaril predvsem naslednja dejstva:

— kadrovske zmogljivosti v DO so še vedno daleč pod kritično mejo, zato sodelujejo z zunanjimi raziskovalnimi institucijami, s katerimi imajo sklenjene dolgoročne sporazume o sodelovanju pri RR delu (IJS, Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko, Metalurški inštitut, Univerza Edvarda Kardelja)

— vsakodnevne težave v proizvodnji preobremenjujejo RR kader in ga silijo, da z »gasilskimi akcijami« rešuje tekoče proleme v tehnologiji in proizvodnji

— zato za razvojno delo in raziskave obvezno zmanjkuje časa

— rešitev je v povezovanju z zunanjimi institucijami, kar pa prinaša težave pri prenašanju raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo

— zaradi previsokih meja TOZD ni mogoče dosegati boljših učinkov, ki bi sledili trdnjšemu povezovanju razvojnih oddelkov in reševanju skupnih nalog

— dosegli pa smo že spodbudne rezultate pri avtomatizaciji in robotizaciji proizvodnih procesov.

V razpravo se je vključila Mirjam Gaspari iz Raziskovalne skupnosti Slovenije, ki je govorila o pomenu RR dejavnosti za celotno družbo, o finančnih težavah, na tem področju, o nerazumevanju, ki so ga deležni raziskovalci v sredinah, kjer delajo ter o prešibki povezanosti med RR institucijami in gospodarstvom.

Po besedah Ervina Pristovška, znašajo stroški prenosa razvoja v proizvodnjo kar 90% vseh sredstev, namenjenih za RR dejavnost. Povezovanje med raziskovanjem in proizvodnjo je torej eden izmed kritičnih problemov, ki bi mu morali v bodoče posvetiti vso pozornost.

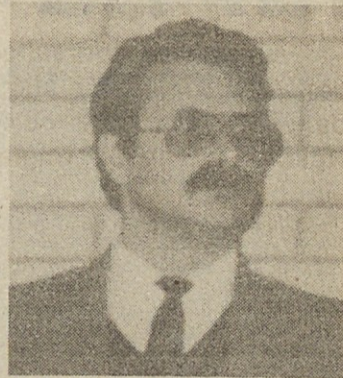
Z nekoliko drugačnega zornega kota je tematiko osvetlil Marjan Henigman, ki je opozoril na nezadostno organiziranost samih raziskovalcev, na določene odpore, ki

se pojavljajo pri prehajanju na računalniške obdelave planiranja RR dejavnosti in sprotnega in primerjalnega spremljanja poteka raziskav. Poudaril pa je nevezdržnost sedanega stanja uravnalovke, ki prizadeva predvsem najbolj kreativne kadre, saj odsotnost stimulativnega nagrajevanja zavira sprostitve ustvarjalnih sposobnosti. Zavzel se je za pospešene napore in pripravljenost, tako raziskovalcev, kot poslovnih delavcev za skupna prizadevanja v prid, tako bazičnega, kot aplikativnega razvoja.

Ludvik Simonič je v nadaljevanju podal poročilo sanacijske komisije, ki je zadolžena, da v Industrijski elektroniki pomaga odpraviti težave, ki izhajajo iz tekočega poslovanja. Komisija je izdelala program dela, ki vsebuje določene ukrepe. Nekateri ukrepi že uspešno potekajo, potrebno pa bo še izboljšati kadrovske strukture, interzivirati razvojno tehnološko dejavnost, znižati stroške in sprotno kontrolirati izvajanje dogovorjenih nalog.

Otmar Zorn je prisotne opozoril na nespoštovanje dogovorjenih obveznosti s strani posameznih IPO, kar se konkretno nanaša na nekatere še ne razčiščene odnose med TOZD KEKO in TOZD Keramika. Za usklajevanje stališč je DS zadalžil KPO, ki pa po besedah predsednika Marjana Henigmana, nima zadostnih pristojnosti, da bi lahko uspešno deloval v tej smeri, zato je predlagal, da DPO začnejo aktivnost za ustrezne spremembe v normativnih aktih delovne organizacije.

Iz poročila volilne komisije DO o izidu referenduma o SaS o združitvi v DO Iskra Elementi in SaS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka v DO Iskra Elementi izhaja, da oba referenduma nista uspela, saj je v TOZD KEKO Žužemberk glasovalo za le 23,4%, oz. 23,6% vseh volilnih upravičencev.

Ivan Gerič je poročal o zaključnem računu

Razpravljalci so ob tem menili, da kolektiv TOZD KEKO ni bil v celoti seznanjen z vsemi podrobnostmi, ki naj bi jih prinesla oba SaS, niti se ne zavedajo vseh obveznosti, ki jih ima TOZD do delovne organizacije. DS je zato imenoval komisijo, ki bo skušala ugotoviti razloge za neuspeh referenduma, naredila detajlno analizo stanja in opozorila na posledice, ki izhajajo iz sedanega poteka stvari. Upoštevač stališče registrskega sodišča SRS, se referendum lahko ponovi le v temeljni organizaciji KEKO, v kateri ni uspel, seveda ob upoštevanju zakona, ki dovoljuje ponovitev šele po šestih mesecih.

V nadaljevanju so razpravljalci opozorili na nekatere teze s posvetovanja v Poreču, iz katerih je razvidno, da že pripravljajo zakonske spremembe, ki bodo bolj poudarile vlogo delovne organizacije, kot prvega poslovnega subjekta, pri tem, da posamezne temeljne organizacije, kot sestavni deli tega organizma ne bodo mogle več, kot se je to pogostokrat dogajalo doslej, zavirati delovanja tega sistema. Po mnenju delovne skupine v zveznem družbenem svetu za vprašanja družbene ureditve, bi morali v pravnem sistemu zagotoviti načelo, da bi v blagovnem prometu in na trgu praviloma nastopale le DO, TOZD pa le izjemno in to skladno z določili SaS o združitvi v DO.

Delegati DS so pozitivno ocenili predlog investicijskega programa Razširitve in modernizacije feritov in navitih komponent — II. faza. Posebno zanimanje so vzbudile ugotovitve, do katerih je prišla komisija, imenovana za raziskovanje okoliščin, v katerih je prišlo do izliva industrijskega petroleja na gradbišču TOZD Keramika. Komisija meni, da v danem trenutku niso podani pogoji za izvedbo postopkov zaradi kršitev delovnih obveznosti zoper odgovorne delavce v DO. V primeru, da bodo rezultati inšpekcije UJV in Temeljnega javnega tožilstva v Ljubljani drugačni od ugotovitev komisije, bo le-ta podala pobudo pristojnim organom za uvedbo postopkov zoper odgovorne delavce v DO, na podlagi katere bodo speljali postopke zaradi kršitev delovnih obveznosti.

Delegati delavskega sveta so ob zaključku soglasno sklenili, predlagati Ludvika Simoniča, za njegove izjemne zasluge pri razvoju in poslovanju DO Iskra IEZE, za podelitev Iskrine nagrade.

I. S.

Obvezna obnovitvena dela

13. maja stop za prikazovalnik

»Preden greš zdoma, se potipaj, če imaš pri sebi denarnico, nato poglej na cerkveno uro!« — je star pregovor, ki velja v nekoliko moderniziranih obliki še danes. Glede denarnice se ni spremenilo nič, z uro pa je skoraj vedno drugače. Nekateri v Ljubljani pogledajo kar skozi okno na Iskrin prikazovalnik. Podnevi, ali ponoči.

Z dograditvijo štirinadstropne kovinske konstrukcije na vrhu Iskrine ljubljanske stolpnice je dobila naša poslovna stavba mogočen arhitektonski zaključek, nekakšno krono vrh glave, ki živo posega v celoten ljubljanski prostor. Ker pa je Ljubljana zelo zaspalo, dolgočasno mesto, so sklenili pred leti v Iskri postaviti vrh stolpnice prikazovalnik, ki naj bi vsaj malo razgibal zunanjo podobo mesta, hkrati pa oznanjeval tujcem in domačim obiskovalcem, kje je Iskra. Po temeljiti razpravi so Iskrini »očetje« tudi menili, da potrebuje Ljubljana natančen prikaz časa in temperature.

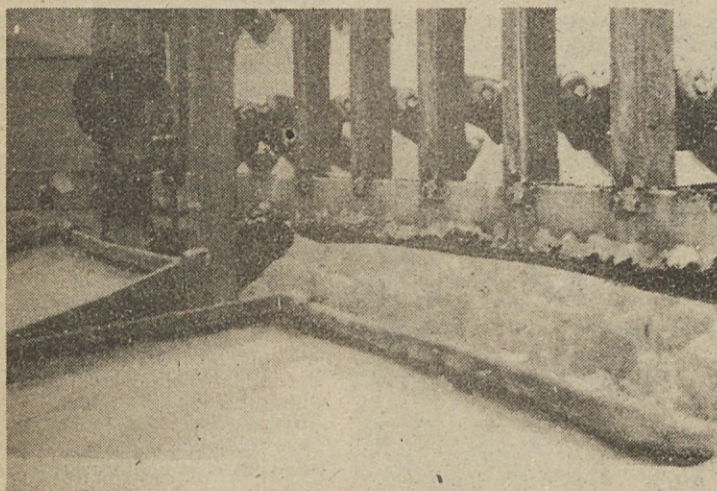
Modra zamisel je dobila svojo uresničitvev 9. maja 1975, ko je Invest servis organiziral postavitev treh panojev in na njih prikazovalnike, oz. kot jim po tuje pravimo, displeje. Tako trije displeji, obrnjeni proti Veselovi, Erjavčevi ulici in Trgu revolucije, dan in noč, že skoraj deset let prikazujejo zaporedno: ime Iskra, trenutni čas in prav tako trenutno temperaturo v stopinjah Celzija. Ob večjih državnih praznikih: 1. maju, ob novem letu pa Invest servisov vzdrževalec prikazovalnika Jože Martinuč pridene rednemu programu še dodatna in tako Iskra po svoji plati prispevka k praznični podobi mesta.

Prikazovalniki merijo 1,6 x 1,4 x 5,4 m in imajo maso po 1450 kg. Program prikazuje 483 100 vatnih žarnic, ki seveda ne žare vse naenkrat. Obsežnejši je zapis, večja je poraba električne energije.

Tudi svetlobna intenzivnost ni vedno enaka. Krmilijo jo tiristorji, ki upoštevajo s senzorji izmerjeno zunanjo svetlost. Ob sončnem dnevu je poraba največja in seveda takrat, ko ima program najboljše zapis.

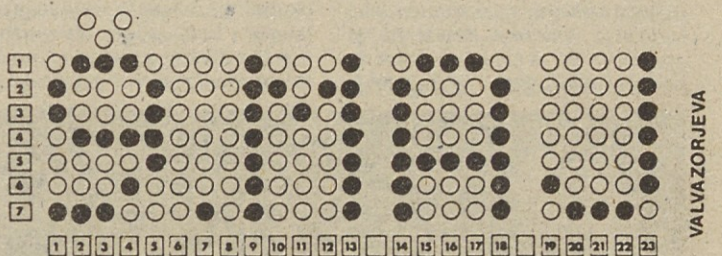
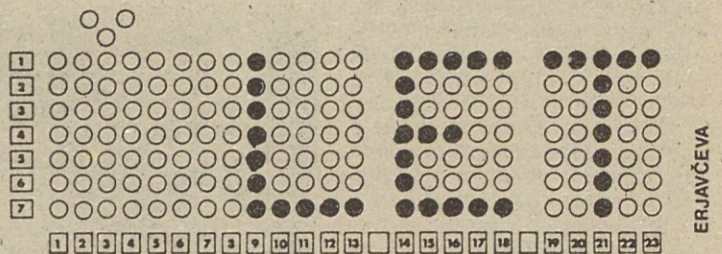
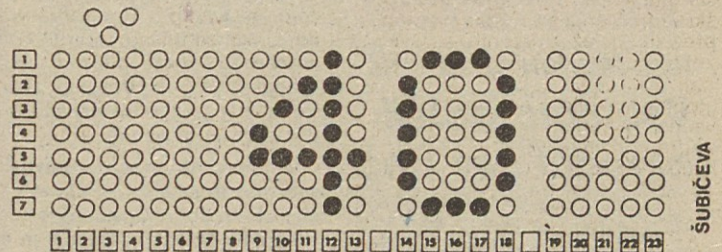
Kljub zglednemu vzdrževanju je železno konstrukcijo močno načela korozija. Kisli dež in stalna prisotnost škodljivih plinov sta pripomogla da obstaja nevarnost nesreče, kajti poldrugo tono težka konstrukcija bi lahko zgrmela v globino. Zato se je Invest servis odločil za obnovo, posebno zaradi tega, ker bo potlej tudi varnejša zamenjava svetil in drugih električnih elementov na tej višini.

Načrt je predvideval začetek obnovitvenih del že v marcu, vendar je Invest servis prestavil začetek del na 13. maj, ker bo Iskra sodelovala ob praznovanju 40-letnice osvoboditve. Med 26. aprilom in 12. majem bo namreč vključen še dodatni program — 40 — let — 9. maj. Dela bodo nato potekala postopno, najprej nosilniki, nato postavitev kompletnega

Korozija je že močno načela nosilno konstrukcijo prikazovalnikov

KONTROLA SVETLOBNEGA NAPISA

ogrodja, ožičenje, montaža novih grl za svetlobne žarnice itd.

Za obnovo prikazovalnikov so že lani izdelali v Iskri vso tehnično dokumentacijo, pridobili soglasja in končno tudi gradbeno dovoljenje. Že v oktobru so v Invest servisu končali z deli na spodnjem delu konstrukcije prikazovalnika v 16. nadstropju, zimske razmere pa so prekinile vsa nadaljnja dela.

Predvideno je, da bo obnovljeni trojni prikazovalnik nared v začetku junija, najkasneje v sredini junija, kar je precej odvisno od vremena.

Tisti, ki ste navajeni pogledovati na Iskrin displej, koliko je ura, boste morali pač nekako mesec dni potrpeti in pogledovati na kakšno drugo uro. Lahko je tudi cerkvena. Glede denarnice pa vse po starem!

Marjan Kralj

**Naših
štirideset
let**

**Piše:
Dušan Željeznov**

**ing. Marjan Lavrenčič
Vse smo hoteli
narediti čez noč**

Ob petindvajsetletnici Iskre leta 1971 je ing. Lavrenčič spet vzel pero v roke in napisal za 11. številko glasila Iskra 20. III. 1971 malce šaljiv prispevek pod naslovom »O prvih graditeljih Iskre«. V njem je zapisal:

»Pionirsko delo prvih graditeljev Iskre sega tja v prvo povojno leto. Namesto tekstilne je naša vojska otela okupatorju enonamensko tovarno za en sam izdelek. Njena tehnična urejenost nam je sicer v marsičem olajšala zagon novega procesa, vendar smo se kljub temu srečevali s silnimi težavami.

Za nami je četrta stoletja in, ker je sama zgodovina suhoparna, naj ne bo zamere, če pripovedovanje obrnemo na šegovo plat.

Matična tovarna je bila tik po vojni brez tehničnega in vodilnega kadra in brez proizvodnega programa. V delavnicah so postajali delavci brez pravega dela, komanda I. tankovske divizije, ki je tovarno zasedla, je imela svoj prav, civilna uprava pa svojega.

Ko sem konec avgusta prišel vprašati za službo, me je sprejel delegat Ministrstva za industrijo in rudarstvo Vladimir Klavs. Bil je silno na trnih in nič ni bil posebno navdušen za razgovor. Ves čas je

nekam telefoniral in spraševal, kje je orodje. Ko ga je po več posredovanih spravih do vratarja, sva na hitro končala. Pustiti sem mu moral le naslov in obljubiti, da bom poslal prošnjo za sprejem v službo. Povabil me je v DKW, kamor so mu naložili tolikanj pomembno orodje, da ga je moral sam odpeljati. Potegnil me je v mesto, med potjo pa mi je razlagal, da so imeli velike težave z njegovo izdelavo, da so zamujeni večkrat postavljeni roki in, da bo srečen, ko bo to »moro« oddal v tovarno gumijastih izdelkov. S tem orodjem je stara tovarna »Sava« izdelala volilne kroglice, s katerimi smo 11. novembra volili novo Jugoslavijo in zavrgli bivšo monarhijo. Bivši mojster ročne orodjarne Janez Hrovat bi znal o izdelavi tega zgodovinskega orodja marsikaj povedati.

Ko se je okupator odpravil iz tovarne, so se člani kolektiva znašli, izbrali so začasno vodstvo in preprečili škodo na strojih in napravah. Tako so tudi konzervirali vso opremo merilnice in jo skrbno vskladiščili. Moja prva naloga je bila merilnico usposobiti za redno delo in jo vključiti v proces orodjarne, ki je že delala za tankovsko divizijo. O tem, kako smo vzpostavili moč merilnice, bi bilo moč napisati marsikatero zgodbo.

Iz prvotne navijalnice v Kranju se je razvilo več novih proizvodov

Kdo bi zameril delavcem v tovarni reakcijo, ki je nastala po odhodu okupatorja, saj se je revolucija dotaknila tudi njih. Osovraženo nemško dokumentacijo so uničevali in proglašali, da take navlake v

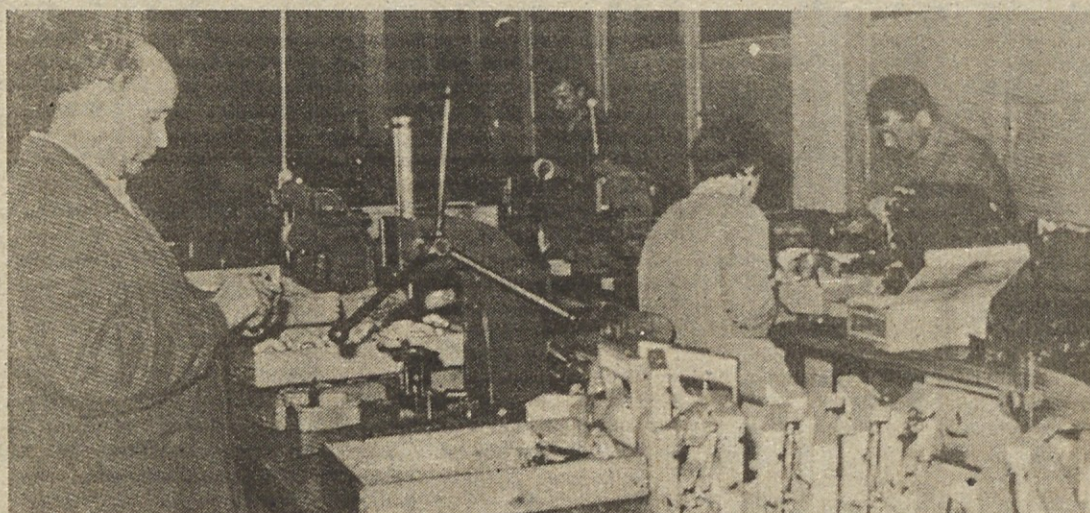

Izdelava delov za izdelke Avtoelektrike v Kranju

novi Jugoslaviji ne potrebujemo. To je bil tudi razlog, da je bila dokumentacija v orodjarni pomanjkljiva in, da so zelo veliko delali po dogovoru. To je bil tudi eden izmed razlogov, zakaj me je v začetku oktobra poklical tehnični direktor ing. Ivan Gruden v svojo pisarno. Presenetil me je z vestjo, da bom

telefonski poziv. Zatopljen v svoje misli sem prislunnil šele, ko je začel naštevati, kaj vse bomo izdelovali in kdaj bodo izdelki dobavljeni. Ob misli, da bomo v najkrajšem času morali izdelati vsa orodja za te neznane izdelke, me je prijemala panika. Takrat sem prvič videl proizvodni program za leto 1945, ker ga je med telefonskim razgovorom razgrnil na mizo. Vseboval je 28 izdelkov. Proces priprave industrijske proizvodnje od priprave vzorca do proizvodnje je bil podan v petih barvah. Bil je narejen za zadnje štiri mesece po koledarskih tednih od 36. do 52. tedna. To je zanesljiv podatek, da sta tehnični direktor ing. Ivan Gruden in oče našega razvoja in konstrukcije ing. Mirjan Gruden že takoj v začetku dobro poznala vse glavne faze nastajanja industrijskega izdelka in jih tudi vnesla v načrtovanje. Vendar, kaj moremo, če so bile rokavne ocene posameznih faz preoptimistične in so nas zaradi neizpolnjevanja načrta udarile kot bumerang. Tu ne gre za očitke, ampak za dokazovanje poguma in ustvarjalnega poleta, ki smo ga imeli po osvoboditvi. Pijani od svobode, prežeti z voljo do dela, smo hoteli vse narediti takorekoč čez noč. V navdušenju pa smo se tudi odločali za naloge, ki jim nismo bili povsem kos, saj je bila sramota priznati, da tega, ali onega ne bomo zmogli.

Ko sem po vojni iskal službo po Sloveniji, mi je prvo informacijo o tej tovarni dal Stane Abe, naš znani grafik in oblikovalec. On je »kriv«, da sem svojo dušo zapisal elektroindustriji in postal Iskraš. To pa je tudi razlog, da s čutom gledam na prve Iskrine dokumente. Zato tudi zastavljam umestno vprašanje, ali so v Iskrinih službah ohranjeni prvi primerki teh prvih programov? Zelo dvomim, da bom dobil ustrezen odgovor. Menjale so se osebe v vodstvu in pogosto se je spreminjala tudi organizacija. Samo spomnim se, kako mačehovsko smo ravnali s starim arhivom.

Začetki proizvodnje električnega ročnega orodja

● Privredni pregled je v obširni informaciji s tiskovne konference podčrtal predvsem odpravljanje izgub v Iskri-Telematiki ter zaostrene pogoje gospodarjenja v preteklem letu, v katerih pa je Iskra kljub vsemu uspelo povečati proizvodnjo za 23 odstotkov. Objavil je tudi izvozne načrte za leto 1985, po katerih naj bi Iskra letos izvozila 267 milijonov dolarjev, od tega 178,5 milijonov dolarjev na konvertibilno tržišče.

● Mariborski Večer je največ prostora namenil reševanju položaja v Telematiki pa tudi rezultatom poslovanja celotne Iskre in načrtom za leto 1985. V zvezi z ekološkimi problemi (Krupa, Kleče) je časopis posredoval napovedi predstavnikov Iskre, da bodo v prihodnje odgovornost za ekološke posledice proizvodnje individualizirali, podobno kot pri protipožarni varnosti. Očitno je, da je ekološka zavest na dokaj nizki ravni, tako v Iskri, kot v celotni družbi, zato v Iskri načrtujejo vrsto sistemskih rešitev na tem občutljivem področju.

● Delo je v zvezi z lanskim poslovanjem Iskre med drugim poudarilo, da v Iskri niso pretrirano zadovoljni z lanskim poslovnimi rezultati pa tudi v letošnjih prvih mesecih ne gre prav po načrtih. Predvsem so se lani in tudi letos močno povečali stroški, zato se je dohodek povečal odstotkovno manj kot celotni prihodek. Izvozni načrt za leto 1985 — 267 milijonov dolarjev bo dokaj težko doseči. Razlogi za to so predvsem majhen delež deviz, ki ostanejo Iskri, pritiski dobaviteljev domačih surovin, podražitve domačih materialov in druge nevšečnosti.

● Beograjska Politika je objavila vest o tiskovni konferenci, ki jo je DO Iskra-Delta konec marca sklicala v beograjskem hotelu »Interkontinental«. Namen konference je bil seznaniti javnost, do kod je Iskra-Delta prišla v proizvodnji računalnikov. Predstavniki Delte so dejali, da v Jugoslaviji trenutno »dela« okoli 500 mikro-računalnikov »Partner«, na letni razstavi v Beogradu pa so prikazali že tudi najnovejšo aplikacije, med katerimi je največjo pozornost vzbudilo bančno šaltersko delovno mesto z dvema terminaloma. V Iskri Delti so dejali, da so sez drugimi proizvajalci v Jugoslaviji pripravljene povezovati pri delu na domačem računalniku in, da je najboljši način konkreten posel, kot je bil to primer s Službo družbenega knjigovodstva.

● Zagrebška revija START je objavila celostranski prispevek o vključevanju Jugoslavije v novo komunikacijsko revolucijo, ki je v razvitih deželah že v polnem razmahu. Gre za optične komunikacije, ki jih je prva v Jugoslaviji uvedla Iskra; Iskrin center za elektrooptiko je namreč pred dvema letoma vzpostavil prvo domačo optično zvezo med Glavno pošto in Cankarjevim domom v Ljubljani. Lani pa so položili prvi optični kabel tudi v Beogradu. V tovarni kablov v Svetozarevu so dejali, da je beograjski optični kabel domač le navzven, saj so optično vlakno zaenkrat uvozili od zahodnonemškega Siemens, v bodoče pa ga bo izdeloval Iskrin Center za elektrooptiko. Pisec članka nato odmerja precej prostora Centru za elektrooptiko v Stegnah, kjer so mu prikazali metodo

izdelovanja optičnega kabla. Poudarili so, da so v centru raziskave in razvoj na tem področju usmerili predvsem v dve smeri: v proizvodnjo optičnih vlaken z vsemi potrebnimi napravami in v razvoj različnih metod obdelovanja in merjenja ter v izboljšave optičnih telekomunikacijskih sistemov. Doslej so realizirali že nekaj pomembnih projektov: prenos signalov po optičnih vlaknih na Olimpijadi v Sarajevu, sistem za daljinsko upravljanje hidroelektrarne Solkan, projekt na vojnotehnični akademiji v Zagrebu itd. Za prenos smučarskih poletov v Planici pa so prispevali sistem za optično zvezo in sistem za lasersko pošiljanje informacij. Center za elektrooptiko med drugim beleži tudi vidne izvozne uspehe na področju optičnih komunikacij. Nekaj elementov za optično vlakno so že prodali v Španijo, zanje pa se zanimajo tudi na Švedskem. Ponudbe pa so prispele tudi iz Turčije in Bolgarije.

● V reviji Telex je izšel intervju s predsednikom KPO Gorenje Hermanom Rigelnikom. Pogovarjali so se predvsem o sanaciji Gorenja ter nadaljnjih načrtih in možnostih za čimbolj uspešno gospodarjenje tega velenjskega kolektiva. V pogovoru je Herman Rigelnik nekajkrat omenil tudi Iskro. Novinarji so mu med drugim zastavili tudi enako vprašanje, kot pred nedavnim predsedniku KPO SOZD Iskra Borisu Lasiču: Zakaj so tako rekoč vse velike slovenske delovne organizacije v težavah? Herman Rigelnik je odgovoril, da je morda res nekaj na tem, če upoštevamo težave IMV, Iskre, Gorenja itd. Dodal pa je, da SOZD kot institucionalna, organizacijska oblika ne opravljajo vloge, ki bi jo verjetno morale. Pogosto imajo nejasen koncept, nejasno opredeljene pristojnosti itd. Toda te probleme s SOZD bomo morali čimprej rešiti. Na vprašanje kako Gorenje sodeluje z Iskro, je Herman Rigelnik odgovoril, da je Iskra v tem trenutku predvsem njihov velik dobavitelj. Vrednost njihovih nabav v Iskri je okrog 5 milijard dinarjev, Iskrinih v Gorenju pa okoli 2 milijardi. Obe organizaciji se pogovarjata o marsičem, vendar za zdaj njuno sodelovanje temelji predvsem na blagovnih tokovih, to pa je premalo.

● Ljubljanski Dnevnik je objavil pogovor s predsednikom KPO SOZD Iskra Borisom Lasičem. Tema pogovora je bila predvsem izvoz in težave z devizami pa tudi zastajanje naše industrije za svetom in razvoj telefonije. Predsednik Boris Lasič je v zvezi z zdajšnjo delitvijo deviz dejal, da le-ta ne ustreza izvoznim načrtom. Vse, kar je pod 50 odstotki, ogroža izvoz. Drugo pa je dohodek. Po sedanji ceni dolarja na »siven trgu« mora Iskra zanj odšteti nekaj več, kot so znesle lanske izgube, še pravi za vse devizne potrebe 3,5 milijarde dinarjev. Tako se problem dohodkovnosti bistveno poveča. Pri Telematiki so vzroki za izgubo prav v tem problemu. Boris Lasič je omenil tudi velike težave v zvezi z razvojno opremo in dejal, da je sicer Iskra z določenimi programi v samem svetovnem vrhu, v mikroelektroniki pa zaostaja za svetom samo za štiri leta. Napovedal je tudi pospešeno usmeritev Iskre v digitalne sisteme, tako naj bi prvo sodobno digitalno telefonsko centralo Iskra 12-40 predvidoma postavili leta 1987 v Škofji Loki.

Iskra Iz tujega strokovnega tiska Iskra Iskra Iskra Iskra

Slikovne cevi

Katodno slikovno cev je odkril nemški fizik Braun leta 1897. Čeprav je Braunova cev od odkritja doživela številne izboljšave, je do danes obdržala nekatere bistvene pomanjkljivosti, kot so izredna velikost, teža in velika poraba električne energije.

Jasno je, da znanstveniki že vrsto let raziskujejo, kako bi nadomestili slikovne cevi z bolj pripravnim elementom. Že nekaj let so zato v rabi zasloni s tekočimi kristali, ki pa prav tako imajo pomanjkljivosti. Lani so Japonci prikazali majhne televizorje z zasloni, ki delujejo na temelju tekočega kristala. Bilo je veliko reklame, uspeh pa je bil neznan. Zaslon s tekočim kristalom ima namreč zelo slab kontrast, tekste je moč prebrati le pri ugodni svetlobi in pod določenim kotom. Delo na terminalu s tekočim kristalom je zelo utrujajoče.

Medtem pa poročajo iz Švice, da so v razvojnem centru Dättwil podjetja Brown Boveri napravili korak naprej pri razvoju zaslonov s tekočimi kristali. Nov sistem daje dovolj kontrasta in omogoča normalno delo tudi ves dan. Zaslon, debel kot palec, bo v dveh letih zrel za serijsko proizvodnjo in bo tako izpodrinil vse slikovne cevi pri računalniških terminalih. Slaba stran sistema pa je, da ne ustreza za televizorje.

Računalnik

Najzmogljivejši ameriški računalnik Cyber 205, ki ga je izdelala ameriška družba Control Data, lahko obdela vsako sekundo približno 100 milijonov računalniških operacij in zabeleži v pomnilnik 4 milijone besed. Organizacija za raziskovanje vesolja NASA pa si želi še večji računalnik, ki bi bil 12-krat hitrejši in bi imel 64-krat večjo pomnilniško zmogljivost. Uporabili naj bi ga že naslednje leto pri

obdelavi podatkov za matematične modele pri gradnji letal in pri dolgoročnih vremenskih napovedih. Predlagani stroški so 100 milijonov dolarjev. Medtem ko Američani še raziskujejo novo nalogo, je že na vidiku japonski računalnik, ki bo leta 1988 100-krat hitrejši od tistega, ki ga zahteva NASA!

Mrtvaški listi

Tudi mrlični niso izvzeti pri napačnih diagnozah. Tako poročajo sodni izvedenci medicinske fakultete na univerzi v avstrijskem Innsbrucku. Zdravniki so zasledovali deset let vse obdukcije in ugotovili, da je bila vsaka tretja diagnoza napačna. Ponovno so obducirali 2273 primerov umrlih z razširjeno diagnozo o odpovedi srca. 37% diagnoz je bilo napačnih. Med drugim je bilo 54 primerov zastrupitev, 8 primerov pljučne tuberkuloze, en primer celo smrt zaradi strele. Posledice napačnih diagnoz so številne: od odškodnin-

skih zahtevkov pri poklicnih boleznih, do možnih okužb okolice (pljučna tuberkuloza).

Umetna mamila

Ameriški kemiki so že zdavnaj izdelali postopek za pridobivanje umetnega heroina in kokaina le, da so oblasti šele zdaj odkrile ta mamila na tržišču. Časopisi trdijo, da je na tržišču že petina vsega heroina, izdelanega v domačih laboratorijih. Sintetični heroin ima povsem iste lastnosti v primerjavi z naravnim, vključno odvisnost od porabe, kot pridejki iz Azije. Strokovnjaki cenijo, da lahko en sam kemik v enem samem dnevu izdelata celotno količino enodnevnih porabe heroina v ZDA. Ker se umetni heroin strukturno zelo malo razlikuje od naravnega, veljajo zanj isti predpisi, zato ga lahko izdelujejo le na skrivaj.

Zbral, prevedel
in priredil
Marjan Kralj

Trenirani delavci laže prenašajo stres

Piše prof. Drago Ulaga

Aerobna sposobnost, da npr. brez težav tečete 10 do 15 minut, ni pomembna samo za telesno utrjevanje, temveč tudi za odpornost proti stresu. Že po nekaj mesecih redne vadbe dobi človek bolj gospodarno delujoče srce. To se izraža v počasnejšem ritmu utripanja in tudi v mirnejšem reagiranju na različne strese.

Pri nešportnikih znaša frekvenca pulza v mirovanju okrog 70 utripov na minuto. Pri aerobno treniranih vrhunskih tekačih znaša samo od 30 do 50 na minuto. Dr. Cooper poroča o maratoncih, moških in ženskah, katerih srce utriplje v mirovanju 35/min. »Najpočasnejši srčni utrip, ki sem mu bil priča, je imel maratonec Hal Higson: 28 na minuto!«

Vendar ne gre samo za vrhunske tekmovalce. Eksperiment z moškimi, starimi od 45 do 55 let je pokazal, da se jim je po treh mesecih načrtovane vadbe znižala frekvenca pulza v mirovanju od 72 na 55 na minuto. To pa je že pomembno za lažje prenašanje stresa, za manj silovite reakcije v primeru štartne treme, strahu, zaskrbljenosti in drugih živčnih obremenitev.

Dr. Cooper poroča o učencu, ki je imel težave z branjem. Ko je sedel v šolski klopi, mu je bilo srce s hitrostjo 85 utripov na minuto, ko pa ga je učitelj poklical in je moral glasno brati, se mu je po 10 minutah dvignil utrip na 171 na minuto. Če bi bil aerobno utrjen, mu srce verjetno ne bi tako močno reagiralo. Zanimiva je tudi informacija o profesorju, ki je redno treniral. Njegov pulz je znašal v mirovanju 65/min, med predavanjem 67/min — in ko se je razburil v sporu z nekim študentom (stres!), se je vzpel utrip samo na 75/min.

Ko nastopajo smučarji na velikih skakalnicah, jim bije srce s hitrostjo okrog 130/min, padalcem pred skokom iz letala celo 160/min. Če bi bili aerobno trenirani, bi ostali verjetno mirnejši. Seveda pa je stopnja treme odvisna od številnih dejavnikov, vendar ni dvoma, da je visoka stopnja osnovne telesne pripravljenosti zelo pomembna.

Aerobna vadba dobiva veljavo tudi kot zdravilo proti poklicnemu stresu. Sprostitev v obliki 15 minut trajajočega jogginga na svežem zraku po opravljenem delu pomeni nedvomno boljše rešitev, kot alkoholna pijača. Gibanje poživljuje organizem, presnavljanje je pospešeno, odpadni produkti presnove so na poti k izničenju. Ko se človek po večernem teku okopa, ni več utrujen in tudi ne živčen.

Zmagal je Mazi in osvojil pokal 100 točk

Sindikalna konferenca Mikroelektronike v ustanavljanju in Šahovsko društvo Iskra sta organizirala že 39 hitropotezno prvenstvo posameznikov Iskre. Končni vrstni red je bil: 1. Leon Mazi, 2. Marjan Butala, 3. Stane Rijavec, 4.-5. Janez Krek, Dušan Čebular, 6.-7. Anton Ribič, Dane Černe, 8.-9. Andrej Erman, Janez Kumše, 10.-11. Anton Jerina, Vito Šoukal, 12. Lojze Deželak, 13. Matevž Lotrič, 14. Janez Špendal, 15. Jože Špente, 16. Bogdan Brezigar, 17. Lado Anžur, 18. Bernard Velkavrh, 19.-20. Peter Erman, Karel Kmečič, 21. Marjan Kolenc.

Med gosti in ostalimi člani društva so bili najboljši: 1. Dušan Čepon, 2. Tomaž Marinšek, 3.-5. Mirko Troha, Miha Kušar in Milan Bijelič, itd.

Končano je tudi tekmovanje za pokal 100 točk: Končni vrstni red najboljših je bil: 1. Mazi 104,5, 2. Černe 67,5, 3. Butala 67, 4. Jerina 61, 5. Krek 55, 6. Kumše 44,

7. Brane Deželak 40,5, 8. Srebrnič 36, 9. Brezigar 35, 10. Čopič 34, itd.

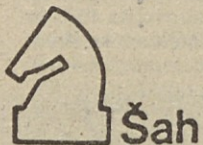
Za pokal zmagovalcev pa z dvema zmagama vodi Mazi pred Škobrnnetom z eno zmago.

Začenjamo nov krog tekmovanj za pokal 100 točk s tem, da bomo točkovali doseženi uspeh posameznika do 20 mesta.

Šahovsko društvo Iskra bo organiziralo še kategorijske turnirje. Prišel se je turnir drugokategorijev. Posamezniki naj se prijavijo v šahovskem domu na oglasni deski, ali pri upravniku, oz. pri mojstru Preinfalku. Turnir bomo organizirali takoj, ko se bo prijavilo najmanj deset igralcev iste kategorije. Organiziramo tudi redne ponedeljkove hitropotezne turnirje in vikend turnirje, ki so vsako zadnjo nedeljo v mesecu. Bogdan Brezigar

Zima in z njo zimski športi se počasi umika. Še mesec, dva bodo visoko v gorah prišli na račun ljubitelji turnega smučanja, morda najlepšega med vsemi športi »bele opojnosti«, mnogi Iskraši pa smo že začeli nabirati moči tudi za poletne športe. Sliki smo prihranili z nedavnih Iskrinih zimskih športnih iger, skoraj pred durmi pa so že letne, ki bodo po vsej verjetnosti v Škofji Loki in to v organizaciji Invest Servisa. (Besedilo in foto LD)

Porušeno ravnotežje

Beli: BARLE JANEZ (MM)
Črni: JELEN IZTOK (MM)
(V. Vidmarjev memorial)

1. e2-e4, d7-d5 2. d2-d4, d7-d5 3. Sb1-c3, Lf8-b4 4. Sg1-e2, d5-e4 5. a2-a3, Lb4-e7

V gambitni varijanti francoske obrambe, ki je bila priljubljeno orožje bivšega svetovnega prvaka Aljehina, se črni s solidno pozicijsko igro izogiba težnjam belega zaostriiti pozicijo za vsako ceno.

6. Sc3-e4, Sb8-c6 7. c2-c3, Sg8-f6 8. Se4-f6+, Le7-f6 9. Se2-g3, e6-e5

Pravočasen udar v centru. Odpira diagonalno svojemu belopoljnemu lovcu in napada beli kmečič zid.

10. d4-d5, Sc6-e7 11. Lf1-c4, 0-0 Slabše je 11. ..Sf5 12. Sf5., Lf5: 13. Lb5+, Ld7 14. Db3! s prednostjo.

12. Dd1-f3, Se7-g6 13. Sg3-e4, Lf6-e7 14. 0-0, Kg8-h8 15. Lc4-a2, f7-f5

Beli je z zadnjimi potezami porušil ravnotežje v svojo škodo in ne more več preprečiti nasprotnega napada.

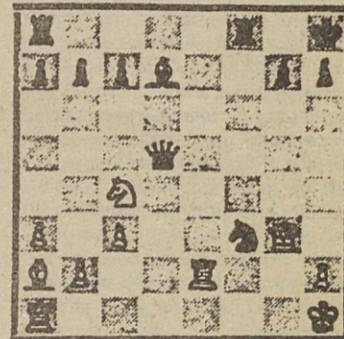
16. Se4-d2, Le7-d6 17. Sd2-c4, e5-e4 18. Df3-e2, Ld6-f4 19. g2-g3, Lf4:c1 20. Tf1:c1, Lc8-d7 21. f2-f4, e4:f3 22. De2:f3, f5-f4 23. Tc1-e1, Dd8-g5 24. Te1-e4, Sg6-h4 25. Df3-f2, f4:g3 26. Df2:g3, Sh4:f3 27. Kg1-h1, Dg5:d5 28. Te4-e2.

Pozicija, ki je našla mesto v učbenikih pod temo: zadušeni mat. (glej sliko)

28. ..Sf3-e1+ 29. Kh1-g1, Dd5-h1+!! 30. Kg1:h1, Tf8-f1+
Beli se je vdal (0:1) Pred matom v

dveh potezih ni obrambe:
31. Dg3-g1, Ld7-c6+ 32. Te2-g2, Lc6-g2 mat.

(G. L.)

SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana

razpisuje STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE na temi:

**mednarodno industrijsko trženje
in
računovodske informacije
za upravljanje v mednarodnem poslovanju
v času od 30. 5. do 1. 6. 1985 in od 13. 6. — 15. 6. 1985
(6 dni)**

Temi sodita v prvi sklop specialističnega in periodičnega strokovnega izpopolnjevanja, ki je namenjeno vsem direktorjem tržnih področij in vodjem sektorjev v izvozni dejavnosti Iskre, poslovnim delavcem, svetovalcem, kot tudi direktorjem poslovnih enot Iskre v tujini ter vodjem komercialnih OZD v delovnih organizacijah Iskre, ki hočejo postati uspešnejši v mednarodnem trženju, z uporabo novih metod in pristopov.

VSEBINA:

1. Mednarodno industrijsko trženje
2. Računovodske informacije za upravljanje v mednarodnem poslovanju
3. Primer za proučevanje
4. Aktualne teme iz mednarodnega poslovanja Iskre (Večerne okrogle mize)

VODJI PROGRAMA:

dr. Tone Hrastelj in dr. Ivan Turk

ČAS IN KRAJ: S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli dne 30. 5. 1985 ob 8. v hotelu Transturist v Škofji Loki. Zaključek seminarja predvidevamo 15. 6. 1985 ob 14.

CENA: V ceno 22.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejele račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si uredijo udeleženci v svojih TOZD, oz. DSSS.

PRIJAVE: Prijavnice pošljite najkasneje do 25. 4. 1985 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center Ljubljana, Trg revolucije 3/XI. Podrobnejše informacije lahko dobite pri Bogdanu Pelcu, koordinatorju programa, tel. št.: 061/213-223, int.: 35-97.

**Upokojencem Iskre Kibernetike,
Telematike in ERO**

Obvestilo

Samoupravni organi temeljnih organizacij Iskre Kibernetike, Telematike in ERO so sprejeli sklep o združevanju sredstev za rekreacijo. Del sredstev je namenjen za dodatno regresiranje letovanja upokojencev.

Upokojenci, ki prejema pokojnino do 20.000 din in bi želeli letovati v kampu »MIR« na Dugem otoku v času od 15. 6. — 5. 7. 1985 in od 15. 8. — 26. 8. 1985

prejmejo dodatni regres in sicer upokojenci s pokojnino do 15.000 din — 7.000 din od 15.000 din do 20.000 din pa 5.000 din regresa.

Upokojenci Kibernetike in ERO, ki se boste odločili za letovanje, se zglasite pri Rajku Kožarju v kadrovskem področju Kibernetike, tel.: 29-52.

Upokojenci Telematike pa pri Ladu Sofranjevskem v upravni zgradbi Telematike, tel.: 28861, int.: 26-59.

Do dodatnega regresa 3.000 din so upravičeni tudi upokojenci, ki prejema pokojnino do 13.000 din in se bodo odločili za letovanje v drugih krajih in to od 5 — 10 dni.

Za uveljavitev dodatnega regresa nam upokojenci prinesejo račun za stroške letovanja in odrezek pokojnine zadnjega meseca. Te dokumente naj upokojenci Kibernetike in ERO prinesejo v kadrovsko področje — socialno delo, upokojenci Telematike pa v oddelek za družbene zadeve — socialno delo na Laborah do 31. 12. 1985.

J. Z.

ISKRA— SREDNJA ŠOLA ELEKTROTEHNIŠKE IN KOVINSKO PREDELOVALNE USMERITVE KRANJ, p.o. 64001 KRANJ, Savska loka 2

razpisuje po sklepu komisije za medsebojno razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju:

1. učitelja fizike
2. učitelja samoupravljanja s temelji marksizma
3. učitelja strokovnih predmetov elektrotehniške usmeritve
4. učitelja strokovnih predmetov elektrotehnične usmeritve
5. 2 učitelja strokovnih predmetov strojne usmeritve
6. 3 učitelje praktičnega pouka elektrotehniške usmeritve
7. učitelja praktičnega pouka strojne usmeritve
8. laboranta za pouk elektrotehniških usmeritev
9. knjižničarja
10. svetovalna dela in naloge
11. vzdrževalna in pripravljalna dela
12. kuharja
13. 2 pomočnici kuharja
14. 4 snažilke

POGOJI:

Pod tč. 1., 2., 9. in 10. — izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po ZUI (UR. list SRS 11/80); pod tč. 10. — 2 leti delovnih izkušenj

- pod tč. 3 — dipl. inženir elektrotehnike — elektronik
- pod tč. 4 — dipl. inženir elektrotehnike — energetik
- pod tč. 5 — dipl. inženir strojništva
- pod tč. 6 — inženir elektrotehnike — elektronik
- pod tč. 7 — inženir strojništva
- pod tč. 8 — elektrotehnik — elektronik
- pod tč. 11 — KV instalater, 1-mesečno poskusno delo
- pod tč. 12 — KV kuhar, 1-mesečno poskusno delo
- pod tč. 13 — 1-mesečno poskusno delo
- pod tč. 14 — 1-mesečno poskusno delo

Za vsa dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Za dela in naloge pod tč. 9 od 15. 8. 1985 dalje; pod tč. 11 od 15. 5. 1985 dalje, za vsa ostala dela in naloge pa od 1. 9. 1985 dalje.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na ISKRA—SREDNJA ŠOLA KRANJ, Kranj, Savska loka 2.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po poteku roka za višitev prijav.

Zahvale

Ob boleči izgubi dragega očeta

Janeza Gartnerja

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v oddelku Tehnični razvoj TOZD Stikala za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti

žalujoči sin Niko z družino

Ob smrti mojega očeta

Janeza Peternela

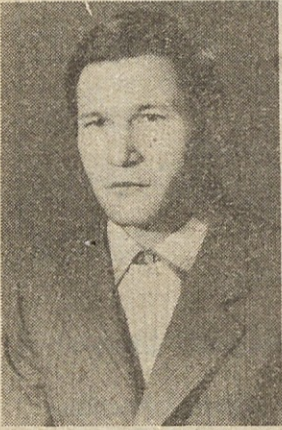
se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC—metaconta za podarjeno denarno pomoč in izraženo sožalje

hčerka Štefka Lebar

Ob izgubi drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem z linije rotorstator v DO ERO za izrečeno sožalje, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

žalujoča hčerka Sonja Ovnik z družino

Zdravka ni več

Smrt sodelavca, ki si ga še včeraj videval polnega upov, načrtov in neizpoljenih življenjskih želja, prizadene slehernega sodelavca. Še posebej takrat, ko se za vedno poslovil človek, ki mu je bilo lahko zaupati, za katerega si vedel, da te ne bo pustil na cedilu. Naš Zdravko Pipan je bil tak — predan delu, vedno pripravljen svoje želje podrediti interesom večine kolektiva. In takega bomo ohranili v spominu!

Tvoje delo, Zdravko, tako strokovno, kot prizadevanja za dobro vseh nas v samoupravnihih organih TOZD in DO Široka potrošnja, ne bo pozabljeno. Žal si nas zapustil mnogo, mnogo pre zgodaj, saj smo načrtovali toliko novega....

Sodelavci iz TOZD
Elektroakustika
Sežana

Jožetu Curku v slovo

Globoko nas je pretresla vest, da si za vedno odšel od nas. Za teboj bo ostala praznina, katero bo zapolnil spomin na tebe in na tvoj prispevek naši družbi.

Rojen v naši žitnici Vojvodini si se kot izučeni avtomehaničnik odpravil v svet, za boljšim kruhom. Leta 1978 si se ustavil v naši tovarni, kjer si ostal do prerane smrti.

Dve leti in pol si se boril s težko boleznijo. Boril si se z naravo, ki je kruta in ne pozna ne solza, ne čustev, obizgubi bližnjega.

Življenje je ena sama bitka in ti si omahnil sredi dela in ustvarjanja. Bil si marljiv in vesten delavec, vedno pripravljen pomagati, dober tovariš in prijatelj. Imel si veliko željo, da bi poletel v višave z lastnim letalom. Ta želja je ostala neuresničena.

Jože, hvala ti!
Sodelavci TOZD Orodja
DO Avtomatika

kra Mali oglasi Iskra Iskra

Videokaseti VHS — prazni in eno posneto prodam. Telefon: 320-441/304.

Aparat za točkasto varjenje z elektronsko regulacijo in vodnim hlajenjem (kleparske klešče) prodam. Telefon (064) 28-144.

Šotor, nemški, za 4 osebe in plinski bojler GGD ugodno prodam. Telefon (061) 214-213/317.

Sintesizerja Siel Cruise in Roland, bas kitara Sakai, bas ojačevalec, HH combo bobne Wooding, Leslie Solton in kovček za kitara prodam. Telefon: 567-231/354 (Tone).

Italijanski kombiniran otroški voziček in košarico za dojenčka prodam. Tel.: 061/737 769.

Prodam enkrat nošen motoristični kombinezon Dainese, št. 46 za 3,5 M. Tel.: 064/28861, int.: 26-57, dopoldne, ali 61686 popoldne.

Misli

Če nisi nor, je nevarno biti iskren.

Dolgočasje je v najožjem sorodstvu z obupom.

Znanje je strup, ki v malih količinah zdravi, v velikih pa ubija.

Kdor se ne spominja več svojega otroštva, ne more biti dober vzgojitelj.

Ne pozabi, da imajo otroci vseh starosti nekaj skupnega — zatisnjajo si ušesa pred nasveti in odpirajo oči pred vzgledi.

Vsak uspeh, ki ga dosežeš, ti preskrbi enega sovražnika. Prijubljeni so samo poprečneži.

Nekaj usodnega je na dobrih sklepih — naredimo jih zmeraj prepozno!

Razlog, da veliko ljudi ne vidi stvari v pravi perspektivi je ta, da vedno iščejo kot.

Domotožje pozna le dva časa: pretekli in sedanji

Nihče ne sreča v življenju dveh idealov. Redkokdo enega!

Koliko stvari bi z veseljem odvrgli, če se ne bi bali, da jih bo kdo pobral.

Tudi najobičajnejša stvar postane mikavna, če jo človek skriva

Zahvala

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam na traku T27 in podsestavu v TOZD Števcu za lepodarilo, ki mi boostalov trajni spomin.

Vsem skupaj želim veliko zdravja in nadaljnjih delovnih uspehov. Še enkrat lepa hvala.

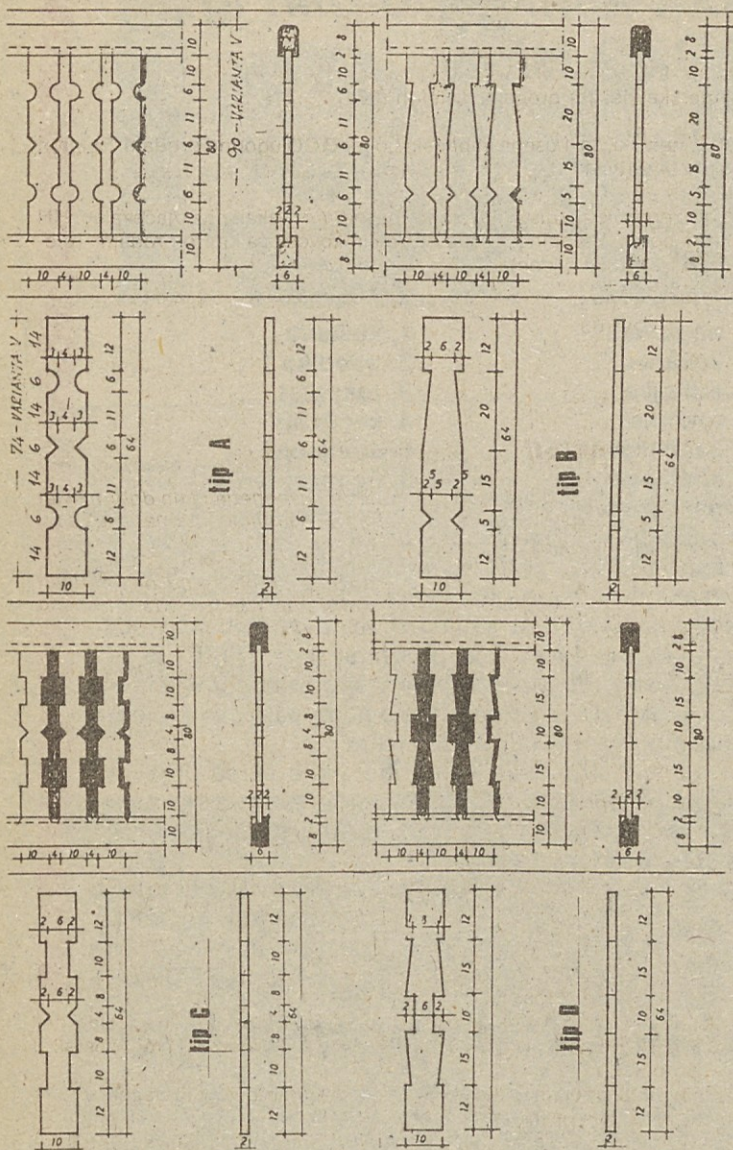
Slavka Potočnik

Slovesno ob upokojitvi

Ob koncu delovnega dne so se minuli teden zbrali v delavski restavraciji novogoriške Iskre — Avtoelektrike sodelavci in sodelavke Maria Bazilija, delavca na liniji gredi v tovarni generatorjev in elektronike. Pripravili so mu krajšo, a prisrčno slavnost, saj je bil dolgo med njimi, zdaj pa je prišel čas njegove upokojitve.

Mario se je zaposlil v Iskri pred sedmimi leti, bil je vesten, prizadeven in spoštovan delavec, zato so se od njega poslovili z željo, da bi še vrsto let zdrav in vesel užival za služenju pokoj, v spomin pa so mu podarili rože in spominsko darilo ter ga ob vsaki ponujeni priložnosti povabili na obisk.

Iz arhitektove beležnice

Danes vam predstavljamo inačice balkonskih ograj, ki si jih z malo spretnosti lahko izdelate sami. Oblike se lepo prilegajo week-endu pa tudi stanovanjskim hišam.

Vse prikazane variante ograj so iz skoblanih (obojestransko) smrekovih desk debeline 2 cm. Za izdelavo elementov ograj napravimo šablono iz vezane plošče ter z njo izdeljamo potrebno število ograjnih deščic. Oblikovane deščice nato fino zbrusimo s smirkovim papirjem in jih vmontiramo v zgornji prečnik, hkrati pa tudi naslonjalo ter spodnji prečnik. Tako dobimo elemente ograje.

Zgornji in spodnji prečnik imata izdelan utor, v katerega vstavimo ograjne deske (vezava z lepilom in brezglavnimi žičniki). Spodnji prečnik ima med dvema ograjnama deskama izdolben še žlebič, da ne zastaja voda v utoru. Tako izdelane elemente pritrdimo na lesene, ali kovinske stebre, vgrajene v balkonsko ploščo.

Ograjo nato pleskamo s prozornim lakom, ali raznimi premazi v

zelenih barvah (lesol, sadolin, beltop, rustikal...)

Višina ograje sega od gotove plošče 90 cm — v kolikor balkon ni od nivoja terena višje od 100 cm. Balkoni, ki so višji pa morajo imeti ograje visoko 100 cm.

Ograja A je kotirana za višino 90 cm in 100 cm, če upoštevamo, da mora biti prečnik dvignjen od gotove plošče 10 cm.

mik

Recepti

Jetrni ragu

Jetrca so v marsikaterem gospodinjstvu pogosto na jedilniku, zato je prav, če jih enkrat napravite malo drugače. Na primer takole:

Na vroči masti hitro zarumenimo narezano čebulo, dodamo na rezine narezane jetrca, jih hitro prepražimo, malo pomokamo in zalijemo z vodo, dodamo majaron in poper ter 2-3 nastrgane korenčke (za juho) ter žličo paradižnikove mezge. Prilijemo kozarec rdečega vina (po okusu tudi več)

Naveličanost

Okrog sebe vse prepegosto vidimo počasno umiranje ljubezni.

Tako je z ljudmi. Naveličajo se drug drugega — spremembe potrebujejo. Ne samo v jedi in pijači, oblačenju in zabavanju, ampak tudi v ljudeh. To pa je v zakonskem življenju usodno. Najbolj razširjena in najbolj nevarna bolezen naših družin ni niti pijančevanje, niti živčnost, ali nezvestoba, ampak dolgočasje. Zakonci, ki si drug drugemu nimajo več kaj povedati, otroci, ki pri obedih molče sede pri mizi in takoj spet izginejo. Nedeljski družinski sprehodi, ki delajo vtis kot da gredo za mrtvaškim sprevedom, so le nekateri znaki te bolezni. Niso skregani, niti nezvesti si niso. Vendar se dolgočasijo drug ob drugem. Naveličali so se in pravega družinskega življenja in prave družinske sreče ni. Njihovo življenje je brez vsebine. Premnogi zakonci, ki so se odtujili, kot pravimo, ostajajo skupaj predvsem zato, ker imajo zakon za meščansko znamenje prestiža. Ne vem, če naj imamo to »skupno stražo ob truplu ljubezni« za bolj moralno, kot danes bolj razširjeno navado tistih, ki se ločijo.

Ljubezen zahteva napor. Vsak dan govorimo o potrebi medsebojnega pogovarjanja, o solidarnosti, o sočutju, o tovarištvu, o dobroti in razumevanju. Zdi se pa, da postaja

vedno težje premagovati odtujenost v našem lastnem majhnem krogu. Ljudje smo nenavadna bitja. Za izgube, ki jih doživimo, za lastne zmote in napake iščemo grešne kozle, iščemo, kdo drug je kriv našega poloma. Zakaj vsaka malenkost da povod za trenja, ki se stopnjujejo iz dneva v dan, najprej v napetost, nato v otopelost in končno v skrajno osamljenost. Osamljenost, ki smo jo sami spletli, je nerodovitna. Boža in obžaluje le lastna razočaranja, ni pa sposobna, da bi opazila osamljenost in izogbljenost drugega ter bi se ga usmilila.

Ljubiti pomeni, da si vedno znova prizadevaš za sožitje, za pogovor, za razumevanje. Potrudimo se, pogovorimo se o svojih in partnerjevih skrbeh in radostih, vzemimo si čas za drugega. Če se dva človeka, prijatelja, ali zakonca o vsem pogovorita, potem je pravzaprav vse dobro. Če pa se izgovarjamo, da imamo dovolj opraviti z lastnimi skrbmi, puščamo partnerja usodno na cedilu. Potem v našem zakonu in naši družini prave ljubezni vendarle ni več.

Izgovor, da živimo v času, ki pogojuje take razmere, nas ne razbremeni. Rajši se vprašajmo, kako bi lahko morda zelo skromno pomagati temu času, da bi postal bolj človeški!

Helena

Manekenka z metlo

Delo, ki ga žena opravlja, postavlja tudi zahteve po ustreznem oblačenju. Tudi delo doma v gospodinjstvu je »delo«, kot vsako drugo — zato mišljenje, da smo doma lahko neurejene, v ponošenih starih oblekah, ali še bolj domiselno, kar ves dan v jutranjki — ne pozdravljajo, ne možje, ne naključni obiskovalci. Naj vam ne bo žal stroška za novo delovno obleko. Blago naj bo iz gladke, trpežne tkanine, ki se manj maže in lahko pere. Haljica z velikimi žepi, kamor za nekaj trenutkov lahko shraniš razne pripomočke, naj bo takega kroja, da boste v njej lahko telovadile pod stropom in pod posteljo, ko boste preganjale pajčevine in prah. Pri nekaterih hišnih delih si boste želele zaščititi

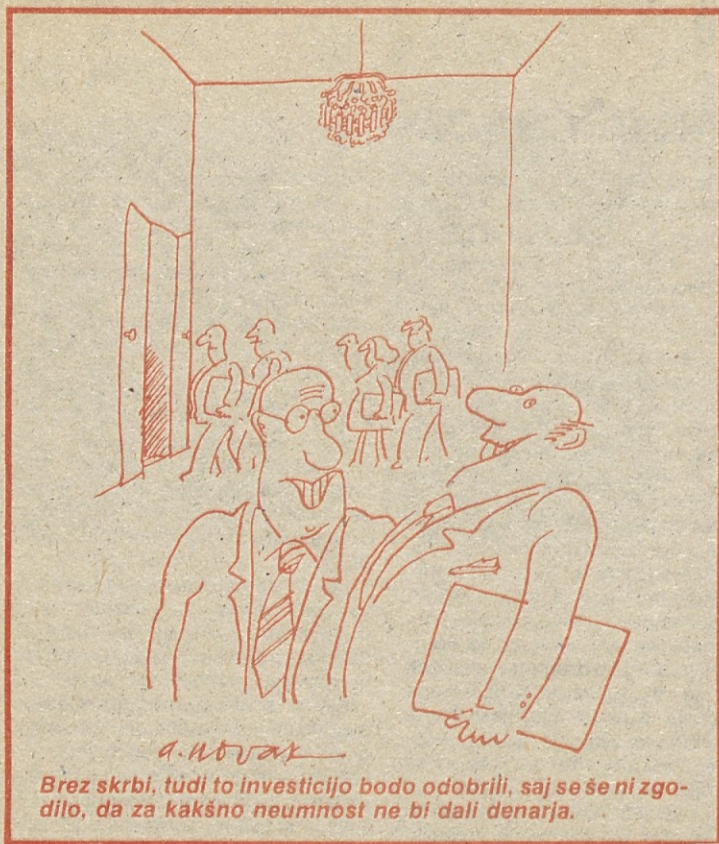
tudi lase. Če ste vzele malo več blaga, imate lahko isto ruto kot haljo. Zavežite si jo na način, ki vam najbolj ustreza. Tiste, predvsem mlajše, ki so doma najrajši v hlačah, si bodo za predpasnik omislile iz preprostega blaga daljšo bluzo ravnega kroja, ki jo nosimo čez hlače in ima večji žep. Če si lahko privoščite dva predpasnika — halji ste za nekaj časa rešili svoj problem. Ne bo napak, če kritično ocenite tudi svoje copate in si iz gospodinjkega »kulturnega fonda« (v gledališču ste bili v tej sezoni le enkrat) kupite nove. Bolj urejena, bolj samozavestna gospodinja laže prepriča družinske člane za pomoč kot dolgočasna in zapuščena.

H.

Ta lepi strupeni šopek

Komaj dobro skopni sneg, že se pokažejo prvi beli cvetovi. Teloh. Morda ne veste, da je ta lepi znanilec pomladi strupen. Na koži sok teloha povzroča vnetja, če pa bi ga zaužili, povzroča pekoče bolečine v ustih, bruhanje, drisko in krče. Na nedeljskem sprehodu zato bodite pazljivi, da ne bi vaš Ciciban cveta in stebala vtikal v usta, kot ima prenekateri otrok navado.

H.

Brez skrbi, tudi to investicijo bodo odobrili, saj se še ni zgodilo, da za kakšno neumnost ne bi dali denarja.

Letovanje IC '85

Komisija za letovanja v Iskri Commerce je letos omogočila letovanje delavkam in delavcem iz Iskre Commerce v naslednjih turističnih krajih — v avtokampu Gozdu Martuljku, v avtokampu Mareda v Novigradu, avtokampu Polari v Rovinju, avtokampu Stupice pri Premanturi, v avtokampu Ježevac na otoku Krku in v Miholaščici na Cresu. V teh krajih razen na Cresu je postavila počitniške prikolice, dnevna najemnina zanje pa je takšna: glavna sezona 700 dinarjev, v predsezoni in posezoni pa 500 dinarjev za delavce Iskre Commerce, za upokojece IC 350 dinarjev, za tuje goste pa 1.000 dinarjev. Znan je tudi že dnevna najemnina apartmajev v Miholaščici na Cresu. V glavni sezoni je 800 dinarjev, v pred in posezoni 600 dinarjev, za upokojece IC je 400 dinarjev za tuje goste pa 1.200 dinarjev. Prijave do 10. maja.

Termini za uporabo počitniških prikolic so naslednji:

1. 6. — 11. 6.	1. 8. — 11. 8.
11. 6. — 21. 6.	11. 8. — 21. 8.
21. 6. — 1. 7.	21. 8. — 1. 9.
1. 7. — 11. 7.	1. 9. — 11. 9.
11. 7. — 21. 7.	11. 9. — 21. 9.
21. 7. — 1. 8.	

Termini za uporabo počitniških apartmajev na otoku Cresu pa so:

21. 7. — 1. 8.	1. 9. — 11. 9.
1. 8. — 11. 8.	11. 9. — 21. 9.
11. 8. — 21. 8.	21. 9. — 1. 10.
21. 8. — 1. 9.	

Seveda so to najbolj skopi podatki o možnostih za letovanje zaposlenih v Iskri Commerce.

Podrobnejše podatke boste lahko dobili pri Davorinu Meznariču v PPC, int.: 35-62, ali pa pri vaših poverjenikih.

LD

DO Avtomatika

Priprave na četrte letne športne igre

Na sestanku komisije za šport in rekreacijo, ki je bil v petek, 5. aprila, so se športni referenti temeljnih organizacij in delovne skupnosti Avtomatika v sodelovanju s službo za družbeni standard dogovorili, da bodo letošnje, že četrte letne športne igre delovne organizacije 18. in 19. maja v Rabcu.

Tekmovanja se bodo odvijala v naslednjih disciplinah: kegljanje, košarka, nogomet, balinanje, namizni tenis, tenis, šah, odbojka, badminton, streljanje, vlečenje vrvi in jadrnanje na deski. Pričetek tekmovalj bo v soboto, 18. maja, predvidoma ob 9. Zato prosimo športne referente, da organizirajo odhod izpred tovarn tako, da bodo avtobusi pravočasno prispeli v Rabac (v primeru zakasnitev se bo pričetek nekoliko premaknil).

Vsak tekmovalec naj se prijavi svojemu športnemu referentu v TOZD, oz. DSSZ najkasneje do

Razpis XXI. letnih športnih iger SOZD Iskra

Prireditelj XXI. letnih športnih iger SOZD ISKRA je komisija za šport in rekreacijo pri koordinacijskem odboru sindikata SOZD ISKRA, organizator pa DO Iskra Invest servis Ljubljana.

Komisija razpisuje tekmovanje v naslednjih disciplinah:

Za moške:

1. nogomet
2. košarka
3. odbojka
4. rokomet
5. kegljanje
6. streljanje
7. namizni tenis
8. balinanje
9. šah

Za ženske:

1. košarka
2. odbojka
3. rokomet
4. kegljanje
5. streljanje
6. namizni tenis

Vsaka delovna-organizacija SOZD Iskra lahko prijavi po eno ekipo za vsako izmed navedenih športnih disciplin. Na igrah ima prednost tista TOZD, ki je zmagovalka določene discipline športnih iger v delovni organizaciji. V ekipah lahko nastopajo samo člani delovnih organizacij SOZD Iskra.

Delovne organizacije morajo svoje ekipe prijaviti pismeno do 13. maja 1985 na naslov:

Iskra Invest servis, Področje za rekreacijo, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Tekmovanje bo 22. in 23. junija 1985 v Škofji Loki.

Predsednik komisije za šport in rekreacijo
Andrej PECHER

srede, 8. maja in vplača 700,00 dinarjev. Ti isti, ki se bodo udeležili športnih iger kot navijači, prispevajo ob prijavi 1.500,00 dinarjev. Športni referenti so hkrati zadolženi, da poleg zbiranja prijav in organizacije prevoza, seznanijo udeležence s pravili in potekom tekmovanja in skupaj z vodji ekip skrbijo za disciplino. V primeru nastale škode, bo izstavljen račun na TOZD, oz. DSSZ, kršitelj pa bo disciplinsko in denarno kaznovan.

Razpored s pričetkom posameznih tekem, odgovornimi vodji in oznakami igrišč, bo objavljen naknadno.

Za omenjeni vplačani prispevek, ima vsak udeleženec zagotovljen prevoz, kosilo in večerjo ter naslednji dan zajtrk in kosilo. V soboto bo po večerji spoznavni večer ob podelitvi priznanj kolesarjem, v nedeljo po kosilu pa podelitev

kolajn in priznanj najboljšim ekipam in posameznikom.

Morda ne bo odveč še beseda o tem, zakaj športnih iger ne organiziramo v Ljubljani, oz. njeni okolici, kar so v Službi za družbeni standard prvotno tudi nameravali. Izračuni so pokazali naslednje: v delovni organizaciji Avtomatika je zaposlenih okrog 4000 delavcev. Od tega se je v zadnjih dveh letih športnih iger udeležilo med 600 in 700 delavcev. Tekmovanje se odvija v trinajstih, oz. štirinajstih disciplinah, kar je praktično nemogoče izpeljati v enem dnevu. In drugo: kompletna cena za prenočišče in prehrano je 1.500 dinarjev. Od tega delavci sami prispevajo 700 dinarjev, netekmovalci pa praktično celotni znesek. Po izračunih v Ljubljani za to vsoto ne bi pokrili niti stroškov za prehrano, da ne omenjamo najemnine za igrišča in druge športne objekte.

Se obvestilo kolesarjem. Tako kot v lanskem letu se lahko tudi letos odpravite na letne športne igre z jeklenimi konjički. Vse informacije o odhodu, poti in nastanitvi v Rabcu lahko dobite pri Lojzetu Dolinarju na Savski cesti 3 (tel.: 320-441). Kolesarji bodo odšli na pot v petek 17. maja (delavci bodo za to izrabili svoj redni dopust).

S. D.

Upokojeenci Avtoelektrike

Sindikata Iskre Avtoelektrike, Nova Gorica bo konec maja organizirala več izletov po naši ožji in širši domovini. Če se želite katerega od izletov udeležiti, se čimprej oglasite pri referentu za družbeni standard v Iskri Avtoelektriki v Šempetru.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehanično, avtomatiko in elemente — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Zeljcnov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23/4, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica-Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.

Iskra